

SMÅBARNSPEDAGOGI- KENS SERVICENÄTVERKS- UTREDNING 2019-2022

19.6.2019

INNEHÅLL

1	UTGÅNGSPUNKTER.....	4
1.1	Syftet med utredningen	4
1.2	Bildningssektorns tidigare linjer för servicenätet.....	4
1.3	Åbo stads strategiska linjer för småbarnspedagogiken.....	7
2	SMÅBARNSPEDAGOGIKENS LAGSTIFTNING OCH ÖVRIGA DOKUMENT SOM STYR VERKSAMHETEN	8
2.1	Småbarnspedagogikens grunduppgift	8
2.2	Den viktigaste lagstiftningen för anordnandet av småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen	8
2.3	De nationella och kommunala linjerna för ordnandet av småbarnspedagogiken	10
2.3.1	Statsförvaltningen	10
2.3.2	Organiseringen av småbarnspedagogiken på kommunal nivå	11
3	SMÅBARNSPEDAGOGIKENS ORGANISATION I ÅBO	13
3.1	Småbarnspedagogikens organisation	13
3.1.1	Olika stödformer i Åbo 2019	13
3.2	Utvecklingsobjekt i Åbos småbarnspedagogiksystem orsakade av regeringsprogrammets linjer	15
3.3	Sysselsättningens inverkan på efterfrågan på småbarnspedagogik	16
4	EN BESKRIVNING AV SMÅBARNSPEDAGOGIKSYSTEMET I ÅBO PER OMRÅDE	17
4.1	Centrum	17
4.1.1	En beskrivning av områdets tjänster i dagsläget.....	17
4.1.2	Befolkningsprognos	19
4.2	Hirvensalo – Kaksकर्ता	20
4.2.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	20
4.2.2	Befolkningsprognos	22
4.3	Skansen – Uttamo	22
4.3.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	23
4.3.2	Befolkningsprognos	24
4.4	Kräkkärret - Laustis	24
4.4.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	25
4.4.2	Befolkningsprognos	27
4.5	Nummisbacken – Hallis	27
4.5.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	28
4.5.2	Befolkningsprognos	29
4.6	Runosbacken - Raunistula	29
4.6.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	30
4.6.2	Befolkningsprognos	31
4.7	Västra Centrum	31
4.7.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	32
4.7.2	Befolkningsprognos	33
4.8	Pansio – Jyrkkälä	34
4.8.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	35
4.8.2	Befolkningsprognos	36
4.9	S:t Marie – Patis	36
4.9.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	37
4.9.2	Befolkningsprognos	38
4.10	Det svenskspråkiga småbarnspedagogikområdet	38
4.10.1	En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget.....	40
4.10.2	Befolkningsprognos	40
4.11	Tjänster som granskas på stadsnivå	40
4.11.1	Skiftesvård.....	40
4.11.2	Språkdaghem	41
4.11.3	Småbarnspedagogik som baserar sig på alternativ pedagogik eller en särskild åskådning	42
4.12	Familjedagvård.....	42
5	DAGHEMMENS SKICK OCH REPARATIONSBEHOV	43
5.1	Urplock ur vårens skol- och daghemsutredning.....	43
5.2	Reparationer som enligt den långsiktiga planen infaller 2019–2022.....	44

5.3	Reparationer som föreslås för 2023–2027 i den långsiktiga planen	45
6	SLUTSATSER OCH ÅTGÄRDSFÖRSLAG	46
6.1	Småbarnspedagogiknätverkets status och utvecklingsbehov på stadsnivå	46
6.2	Områdesspecifika åtgärdsförslag	48
6.2.1	Centrum	48
6.2.2	Hirvensalo-Kakskerta	49
6.2.3	Skansen-Uittamo	49
6.2.4	Kräkkärret-Laustis	49
6.2.5	Nummisbacken-Hallis	50
6.2.6	Runosbacken-Raunistula	50
6.2.7	Västra Centrum	51
6.2.8	Pansio-Jyrkkälä	51
6.2.9	S:t Marie-Patis	52
6.2.10	Det svenskspråkiga serviceområdet	52
7	KOSTNADSEFFEKTER	54

BILDFÖRTECKNING

Bild 1 Småbarnspedagogikens organisation	13
Bild 2 Centrums serviceområde	17
Bild 3 Kommunal och privat småbarnspedagogik i centrumområdet	19
Bild 4 Hirvensalo-Kakskerta serviceområde	20
Bild 5 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Hirvensalo-Kakskerta	21
Bild 6 Skansen-Uittamo serviceområde	22
Bild 7 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Skansen-Uittamo	24
Bild 8 Kråkkärret-Laustis serviceområde	25
Bild 9 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Kråkkärret-Laustis	26
Bild 10 Nummisbacken-Hallis serviceområde	27
Bild 11 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Nummisbacken-Hallis	29
Bild 12 Runosbacken-Raunistula serviceområde	30
Bild 13 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Runosbacken-Raunistula	31
Bild 14 Västra Centrum serviceområde	32
Bild 15 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Västra Centrum	33
Bild 16 Pansio-Jyrkkälä serviceområde	35
Bild 17 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Pansio-Jyrkkälä	36
Bild 18 S:t Marie-Patis serviceområde	37
Bild 19 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området S:t Marie-Patis	38
Bild 20 Kommunal och privat småbarnspedagogik i det svenskspråkiga serviceområdet	39

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1 Utbetalning av kommundraget i Åbo	15
Tabell 2 Skiftesvård i Åbo	40
Tabell 3 Daghemmens underhållsutgifter 2010–2018	44
Tabell 4 Deltagandegraden i småbarnspedagogiken (1–6-åringar)	46
Tabell 5 Tillväxtprognosen för barn i småbarnspedagogikåldern 2025–2030	47

BILAGOR

Bilaga 1 Kommunala daghem per serviceområde
Bilaga 2 Privata daghem
Bilaga 3 Förundervisningsplatser i
Åbo Bilaga 4 Språkdaghem i Åbo
Bilaga 5 Daghemmens reparationsskulder
Bilaga 6 Daghemmens lägen i förhållande till bostadsställena
Bilaga 7 Områdesspecifika befolkningsprognoser för 0–6-åringar

1 UTGÅNGSPUNKTER

1.1 Syftet med utredningen

Stadsfullmäktige har den 10 februari 2014 § 20 fattat beslut om att godkänna bildningssektorns linjer för småbarnspedagogikens servicenätverk 2014–2018 för vägledning. Det är stadsfullmäktiges uppgift att fatta beslut om betydande ändringar i stadens servicenätverk och för att genomföra denna uppgift har det blivit aktuellt med att göra upp en utredning för bildningssektorns beslut om småbarnspedagogikens servicenätverk 2019–2022. Efterfrågan på småbarnspedagogik förändras ständigt och med tanke på en rationell planering av verksamheten är det motiverat att varje fullmäktigeperiod uppdatera ändringarna i verksamhetsmiljöns efterfrågan på tjänster på stadsnivå och per serviceområde.

Efter att den föregående servicenätutredningen om dagvården stod klar har det skett förändringar i småbarnspedagogikens verksamhetsfält i Åbo stad vilket i sin tur har inverkat på småbarnspedagogikutbudet i Åbo. Sådana här ändringar har bl.a. varit att småbarnspedagogikens byggnader tagits ur bruk och att staden eller privata aktörer tagit nya byggnader i bruk. Dessutom har ändringar i lagstiftningen om ordnandet av småbarnspedagogiken orsakat ett behov av att granska innehållet i det tidigare nätverksbeslutet.

Enligt prognoserna om efterfrågan kan man rationellt planera det sätt på vilket staden på en tillräcklig nivå ordnar ett serviceutbud som motsvarar efterfrågan 2019–2022. I utvärderingen beaktas utöver stadens serviceproduktion även de privata aktörernas produktion av småbarnspedagogiktjänster samt de möjligheter som serviceformer lättare än vanlig dagvård erbjuder.

Det centrala målet i nätverksgranskningen är att besvara efterfrågan på småbarnspedagogiken genom att samtidigt ha kontroll över helhetskostnadernas ökning. I utredningen presenteras ändringsbehoven i lokalitetsnätverket för stadens småbarnspedagogik per serviceområde 2019–2022 genom att utnyttja inte bara analysen av ändringen i efterfrågan utan även tidigare investeringsprogram för lokalerna, behovs utredningar och projektplaner. Det centrala målet är en helhetsmässig utvärdering av servicenätet. Som en del av detta strävar man efter att balansera efterfrågan på och utbudet av tjänster samt garantera en säker och hälsosam verksamhetsmiljö för småbarnspedagogiken.

Beredningen av bildningssektorns servicenätbeslut för småbarnspedagogiken 2019–2022 inleddes med beslut av biträdande stadsdirektören den 6 november 2018.

1.2 Bildningssektorns tidigare linjer för servicenätet

Bildningssektorns servicenätverk för småbarnspedagogiken 2014–2018.

I bildningssektorns beslut om småbarnspedagogikens servicenätverk sattes mål och åtgärder för varje småbarnspedagogikområde. Då fanns det fyra områden + det svenska serviceområdet. (I dagsläget har indelningen ändrats så att det finns två serviceområden: det södra och det norra med 24 småbarnspedagogikområden.) De centrala åtgärderna som fastställdes i beslutet om nätverket var följande:

Småbarnspedagogik Söder

I området småbarnspedagogik Söder genomförs projektet för Syvälahti skola och daghem som redan börjat byggnadsplaneras. Projektet uppskattades skapa 140 nya dagvårdsplatser i området. I och med projektet var syftet att slopa lokalerna för daghemmet vid Färjkarlsgatan. Syvälahti allaktivitetshus stod klart våren 2018 och invigdes i augusti 2018. Den nya enheten gav cirka 80 nya platser. Man har inte avstått från Färjkarlsgatans daghemslokaler.

I området småbarnspedagogik Söder planerades dessutom Skansens skola och daghem, men detta infaller först i början av 2020-talet och har inte påverkat granskningsperioden

som behandlades 2014. Sedan har en behovsutredning gjorts upp för Skansens skol- och daghemsprojekt som visar att det behövs ett kommunalt daghem med 190 platser i området. Uppgörandet av projektplanen har inletts.

Småbarnspedagogik Öster

I det östra småbarnspedagogikområdet konstaterades möjligheter finnas för att bygga ett privat daghem för cirka 70 barn i Kråkkärret, flera mindre enheter eller utvidga de befintliga enheterna. I praktiken tvingades man snabbt skaffa ett tillfälligt daghem i området. Daghemmet togs i bruk i augusti 2018. Dessutom har ett nytt privat daghem öppnat i Kråkkärret.

Småbarnspedagogik Väster

I det västra småbarnspedagogikområdet beslöt man avstå från Sofiegatans daghems dåliga lokaler och ersätta daghemmet med ett nytt daghem med cirka 140 vårdplatser. Investeringsprojektet ska genomföras av Turun Palvelutilat Oy för att underlätta Åbos investeringsprogram.

Dessutom konstaterade man att det västra området behöver cirka 120 andra privata dagvårdsplatser för att man ska nå målet som fastställts för 2018. Det har uppstått cirka 180 nya privata vårdplatser i området. Dessutom håller det på att uppstå cirka 125 obekräftade platser.

För centrums serviceområde i det västra småbarnspedagogikområdet slog man fast att man ska höja täckningsnivån till 85 procent på grund av den stora efterfrågan. Detta har inte realiserats i full grad. Inom serviceområdet finns vårdplats för 85 procent av barnantalet men i praktiken betjänar en stor del av vårdplatserna i centrum hela staden (skiftesvård, språkdaghem osv.). Småbarnspedagogikens teckning för barnen i centrum är cirka 72 procent.

Det prognostiserades att det västra småbarnspedagogikområdet kommer att behöva upp till 550 nya eller ersättande dagvårdsplatser. Platsbehovet ska dock samtidigt påverkas av andra funktionella lösningar, såsom genom att öka utbudet av serviceformer som är lättare än vanlig dagvård samt genom att utveckla servicehandledningen och servicerådgivningen. 550 platser har inte realiserats i området. Utöver cirka 125 privata platser har man i området byggt ersättande lokaler för Sofiegatans daghem i Tallimäki och man planerar ersättande lokaler för daghemmet på Skolgatan 10 på platsen där Sofiegatans daghem ligger i dag. Deras sammanräknade ökade platsantal är endast cirka 60 platser.

I samband med Rosenkvarterets utvecklingsprojekt kommer man eventuellt att ersätta daghemmen på Skolgatan 10 och 12. Men detta bör på grund av lokalernas tekniska grundrenoveringsbehov ske först på 2020-talet, så dessa projekt ligger utanför servicenätverkets granskningsperiod. I nätverksbeslutet drogs dock linjer upp för att ifall målet som TVT Asunnot som ansvarar för Rosenkvarterets utvecklingsprojekt har är att framskrida snabbare i byggandet än den takt småbarnspedagogikens investeringsbehov kräver så ska bolaget på ett senare överenskommet sätt ansvara för investeringarna i de lokaler som ersätter de daghem som rivs. Planen för Rosenkvarteret godkändes av stadsfullmäktige den 15 maj 2017, men via besvär togs ärendet upp för behandling av Åbo förvaltningsdomstol. Domstolen beslöt den 1 november 2018 häva stadsfullmäktiges beslut. Målet är att bereda en ny detaljplan för Rosenkvarteret, "Rosenkvarteret 2.0", för beslut under 2019.

Det har gjorts upp en behovsutredning för ersättandet av daghemmen på Skolgatan och enligt den beslut man gå vidare i daghemsprojektet i två steg. I första skedet gjordes upp en projektplan för det nya daghem som byggs på Sofiegatans nuvarande daghemstomt. Planeringen av projektet inleddes oberoende av Rosenkvarterets planärende och nämnden för fostran och undervisning har bestämt att Sofiegatans nya daghem ersätter det svenskspråkiga daghemmet på Skolgatan 10. Skolgatans finskspråkiga daghem placeras därmed i Rosenkvarteret.

Småbarnspedagogik Norr

I det norra småbarnspedagogikområdet beslöt man att staden i samband med skolprojektet i Övre S:t Marie bygger ett daghem som ger området cirka 60 nya vårdplatser och som enligt planen ska stå klart 2018. Övre S:t Marie allaktivitetshus stod klart i december 2018 och invigdes i januari 2019.

I det norra småbarnspedagogikområdet planeras även privat daghemsverksamhet som skulle ge området cirka 75 nya vårdplatser. I nätverksplaneringen konstaterades dock att det behövs ännu cirka 75 nya privata vårdplatser för att täcka det ökade behovet av vårdplatser. I området har ett nytt privat daghem med 72 platser öppnat.

Dessutom beslöt man avstå från de lokaler i daghemmet vid Rauniplan som är i dåligt skick. För att ersätta dessa linjerade att ett daghem med cirka 70–140 platser ska byggas. Daghemmet som ersätter daghemmet vid Rauniplan (Kastu daghem) stod klart i december 2018 och invigdes i januari 2019. Daghemmet har 144 platser. Under granskningsperioden 2014–2018 tvingades man dessutom avstå från Palttagatans daghem med 68 platser. Det har alltså i praktiken inte bildats några nya platser i området efter att Kastu daghem öppnade.

I Raunistula-Barker området, i Norrstans småområde, bestämde man att ett nytt daghem med cirka 84 dagvårdsplatser skulle planeras. Inget sådant projekt har inletts. Ärendet behandlas nu i nätverksplanen för 2019–2022.

För Runosbackens del konstaterades att de nuvarande daghemmen måste ersättas under granskningsperioden på grund av att de nuvarande byggnaderna är i så dåligt skick och att staden bör vara beredd på att lösa utrymmesfrågorna i snabb takt. Ett projekt inleddes för att ersätta daghemmet vid Piparestigen genom att ersätta den gamla byggnaden med ett elementdaghem. Vidare konstaterades att även andra åtgärder sannolikt kommer att behövas.

Det svenskspråkiga småbarnspedagogikområdet

I det svenskspråkiga småbarnspedagogikområdet genomfördes ett nybyggesprojekt för Braheskolans daghem och skola, projektet stod klart 2014. Dessutom lyftes Rosenkvarterets utvecklingsprojekt upp. Genom projektet ersätts Skolgatans nuvarande lokaler på ett sätt som senare fastställs.

Inga övriga åtgärders logs fast, men senare har man inom den svenskspråkiga småbarnspedagogiken stött på olika lokalutmaningar de senaste åren. Man har tvingats ordna lokalitetslösningar för förskoleundervisningen och dagvården i Sirkkalaområdet. Man har måste minska på barnantalet på Kuratorstigens daghem på grund av utmaningar med inomhusluften. I centrum har förskoleundervisningsgrupperna vid Cygnaeus placerats i yrkesinstitutets lokaler på Aningaisgatan på grund av utrymmesbrist.

Bildningssektorns servicenätverk 2015–2020

Bildningssektorns servicenätverk behandlade utgångsmässigt servicenätet för den grundläggande utbildningen, men granskningen omfattade till vissa delar även småbarnspedagogiken. I samband med nätverksbeslutet drogs följande linjer upp för småbarnspedagogiken:

Särskilt på lågstadier är det motiverat att småbarnspedagogiken (förskoleundervisningen och den kompletterande dagvården) är inhysta i skolornas lokaler både med tanke på utrymmes användningen och funktionellt, eftersom samarbetet med de lägre årskurserna blir naturligt. Förskoleundervisning beslöts placeras i Ilpoisten koulu och Halisten koulu.

Runosmäen koulu rivs och användningen av tomten granskas på nytt ur områdesutvecklingens synvinkel. I början av 2015 utreds det ändamålsenligaste sättet att ordna dagvården i Runosbacken och här kommer skolans tomt att komma på fråga som en lösning för placeringen av de gamla daghemmen. Sedermera har man gjort upp en behovsutredning och projektplan för Runosbackens allaktivitetshus. I och med detta placeras verksamheten från Muntersgatan och Parolastigen på skolans tomt.

Talikorpivägens daghem behöver en teknisk grundreovering och en behovsutredning pågår. Daghemmet blir kvar i användning som kommunalt daghem. Behovsutredningen håller på att utarbetas men kommer att presentera nybyggesprojekt i stället för en grundläggande reovering.

Barackerna för Färjkarlsgatans daghem och Hongaisvägens daghem slopas då Syvälahti allaktivitetshus står klart. Hongaisvägens baracker har sagts upp då Syvälahti projektet stod klart, men Färjkarlsgatans daghem används ännu.

1.3 Åbo stads strategiska linjer för småbarnspedagogiken

Stadsstyrelsen drog den 7 maj 2012 i §234 upp linjer för att den ökade efterfrågan på småbarnspedagogiktjänster styrs till den privata serviceproduktionen med målet om att öka den privata serviceproduktionens andel från målnivån 2012 (23 procent) till 30 procent på åtta år. I bildningssektorns servicenätverk för småbarnspedagogiken 2014–2018 slog man fast att den privata serviceproduktionens andel ökas till cirka 26 procent innan utgången av 2018 och att detta ligger i linje med stadsstyrelsens tidigare beslut. Vid situationen i januari 2019 var de privata tjänsternas andel av utbudet småbarnspedagogiktjänster 31 procent.

Den 1 augusti 2016 trädde statsrådets förordning om småbarnspedagogiken i kraft. En av de centrala ändringarna var relationstalet mellan småbarnspedagogikpersonalen och de barn som vårdas. Enligt ändringen kan daghemsgruppernas storlek vara 24 barn och relationstalet är 1/8 (ifall barnen deltar i heldagsvård och är över tre år gamla). I Åbo är den maximala gruppstorleken 21 barn. Beslut i ärendet fattades i samband med behandlingen av budgeten för 2017 och förslaget till ekonomisk plan för 2017–2020 (SF 14.11.2016 § 179).

Åbo har deltagit i ett försök med avgiftsfri 20 timmars småbarnspedagogik för 5-åringar den 1 augusti 2018–31 juli 2019. Syftet med försöket som delvis understöds med statens bidrag har varit att utreda hur avgiftsfriheten påverkar på de femåriga barnens och familjens yngre barns deltagande i småbarnspedagogiken, utreda kostnadseffekterna av en avgiftsfri småbarnspedagogik, främja föräldrarnas sysselsättning, utreda hur småbarnspedagogiken för femåringar kan utföras och pedagogikens utvecklingsbehov samt utveckla småbarnspedagogikens servicehandledning. I Åbo har målet varit att få med alla 5-åringar i tjänsterna. Under den realiserade försökstiden har deltagandegraden stigit från 87 procent till 93 procent. Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat Åbo stad anslag för att fortsätta försöket 1 augusti 2019–31 juli 2020. Stadsfullmäktige beslöt (12.11.2018 § 212) i samband med behandlingen av budgeten för 2019 att försöket fortsätts under läsåret 2019–2020 för att se hur försöket har påverkat barnens ojämlikhetsutveckling.

2 SMÅBARNSPEDAGOGIKENS LAGSTIFTNING OCH ÖVRIGA DOKUMENT SOM STYR VERKSAMHETEN

2.1 Småbarnspedagogikens grunduppgift

Med småbarnspedagogik avses en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas. Verksamhetsformerna inom småbarnspedagogiken är

- 1) daghemsverksamhet, som ordnas på daghem,
- 2) familjedagvård, som ordnas i familjedaghem,
- 3) öppen småbarnspedagogisk verksamhet, som ordnas på en plats som lämpar sig

för sådan verksamhet. Syftet med småbarnspedagogiken är att:

- 1) hos varje barn främja en helhetsmässig uppväxt, utveckling, hälsa och ett helhetsmässigt välbefinnande i enlighet med barnets ålder och utveckling,
- 2) stödja barnets förutsättningar för lärande och främja livslångt lärande och uppfyllandet av utbildningsmässig jämlikhet,
- 3) ordna mångsidig pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i barns lek, rörelse, konst och kulturtradition samt ge barnet möjligheter till positiva upplevelser av lärande,
- 4) säkerställa en småbarnspedagogisk miljö som är utvecklande, främjar lärande och är hälsosam och trygg,
- 5) trygga ett verksamhetssätt som respekterar barnet och så bestående förhållanden som möjligt för växelverkan mellan barnet och personalen inom småbarnspedagogiken,
- 6) erbjuda alla barn likvärdiga möjligheter till småbarnspedagogik, främja likabehandling och jämställdhet samt ge färdigheter att förstå och respektera den allmänna kulturtraditionen samt vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund,
- 7) identifiera barnets individuella behov av stöd och, när det uppkommit behov av stöd, ordna ett ändamålsenligt stöd inom småbarnspedagogiken, vid behov i form av mångprofessionellt samarbete,
- 8) utveckla barnets förmåga till samverkan och växelverkan, främja barnets förmåga att delta i kamratgruppen samt vägleda barnet mot ett etiskt ansvarstagande och hållbart handlings sätt, respekt för andra människor och samhällsmedlemskap,
- 9) säkerställa barnets möjligheter att få delta i och påverka sådana angelägenheter som berör barnet självt,
- 10) i samverkan med barnet och dess föräldrar eller andra vårdnadshavare främja en harmonisk utveckling hos barnet och dess holistiska välbefinnande samt stödja barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare i fostringsarbetet.

2.2 Den viktigaste lagstiftningen för anordnandet av småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Den nya lagen om småbarnspedagogik trädde i kraft den 1 september 2018. Enligt lagen har barn som ännu inte nått läropliktsåldern och, då särskilda omständigheter så kräver, även äldre barn rätt till småbarnspedagogik. Bestämmelserna om förskoleundervisningen finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Då småbarnspedagogiken ordnas ska man se till att barnet har möjligheter att delta i en förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning. På förskoleundervisning som ordnas på ett daghem tillämpas bestämmelserna om gruppstorlek och dimensionering av personalen i lagen om småbarnspedagogik.

Vid planering, anordnande och tillhandahållande av samt beslutsfattande om småbarnspedagogik ska man i första hand se till barnets bästa.

Kommunen kan ordna småbarnspedagogik i enlighet med 8 och 9 § i kommunallagen (410/2015). Vid anskaffning av service från någon annan serviceproducent ska kommunen eller samkommunen försäkra sig om att servicen motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet. Inom småbarnspedagogiken kan man ge en serviceanvändare en sådan servicesedel som avses i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009).

De föräldrar till eller andra vårdnadshavare för i paragrafen avsedda barn som inte väljer en sådan av kommunen ordnad plats inom småbarnspedagogiken som avses i den paragrafen har för ordnande av vården eller småbarnspedagogiken på något annat sätt rätt till stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) så som närmare föreskrivs i den lagen.

Kommunen ska ordna småbarnspedagogik för de barn vars hemkommun kommunen är enligt lagen om hemkommun (201/1994). Kommunen ska ordna småbarnspedagogik för varje barn som på grund av sina vårdnadshavares arbete, studier, sjukdom eller av motsvarande skäl är bosatt i kommunen, även om barnet inte har någon hemkommun i Finland eller barnets hemkommun enligt lagen om hemkommun är någon annan kommun. I brådskande fall eller när omständigheterna annars kräver det ska kommunen se till att småbarnspedagogik ordnas även för andra barn som vistas i kommunen än kommuninvånarna.

Kommunen ska se till att varje barn kan få småbarnspedagogik på sitt modersmål, finska, svenska eller sådan samiska som avses i 3 § 1 punkten i samiska språklagen (1086/2003). I tvåspråkiga kommuner och i samkommuner som omfattar tvåspråkiga eller både finsk- och svenskspråkiga kommuner ska småbarnspedagogik ordnas på kommunens och samkommunens båda språk så att serviceanvändaren kan delta i småbarnspedagogisk verksamhet på det språk han eller hon väljer, antingen finska eller svenska.

Kommunen ska ordna sådan småbarnspedagogik som det föreskrivs om i denna lag i den omfattning och i den form som behovet i kommunen förutsätter. Kommunen ska eftersträva att ordna småbarnspedagogik nära dem som anlitar servicen med beaktande av hur bosättningen är förlagd och trafikförbindelserna. Daghemmens verksamhet under kalenderåret och deras öppettider under dygnet ska ordnas efter lokalt behov. Skiftomsorg ordnas på kvällstid, nattetid, veckoslut och söckenhelger och andra helger på daghem eller i familjevård. Skiftomsorg ska i behövlig utsträckning ordnas för barn som behöver detta på grund av en förälders eller en annan vårdnadshavares arbete eller studier. Kommunen ska ordna rådgivning och handledning för föräldrarna eller andra vårdnadshavare till barn i småbarnspedagogik i fråga om de tjänster inom småbarnspedagogiken som står till buds för dem. I handledningen ska man redogöra för de olika formerna av småbarnspedagogisk verksamhet och de alternativ som står till buds samt övriga omständigheter som påverkar anordnandet av småbarnspedagogik för barnet.

Den småbarnspedagogiska miljön ska vara utvecklande, främja lärande och vara hälsosam och trygg med beaktande av barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Barnen ska skyddas från våld, mobbning och andra former av trakasserier. Lokalerna och redskapen för verksamheten ska vara sunda, säkra och ändamålsenliga och tillgängligheten ska beaktas.

Kommunen är skyldig att för barn i läropliktåldern som bor på kommunens område ordna grundläggande utbildning samt förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Kommunen kan ordna förskoleundervisningen själv eller i samråd med andra kommuner eller genom att skaffa tjänsterna av de anordnare av grundläggande utbildning. Kommunen kan skaffa tjänster som gäller förskoleundervisning också av någon annan offentlig eller privat serviceproducent. Kommunen svarar för att de tjänster som den skaffar ordnas enligt denna lag.

Kommunen är skyldig att för barn i läropliktåldern som bor på kommunens område ordna förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Förskoleundervisning ges i mins 700 timmar i året. Förskoleundervisningen kan för elever som omfattas av förlängd läroplikt omfatta två år. Året innan läroplikten uppkommer ska barnen delta i ettårig förskoleundervisning eller annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås. Barnets vårdnadshavare ska se till att barnet deltar i förskoleundervisning eller annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås.

2.3 De nationella och kommunala linjerna för ordnandet av småbarnspedagogiken

2.3.1 Statsförvaltningen¹

Småbarnspedagogiken är en del av tjänsterna inom fostran och utbildning om omfattas av utbildnings- och kulturministeriets förvaltningsgren. Allmänbildande utbildning är förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och övriga icke-yrkesinriktade studier t.ex. på läroanstalter inom det fria bildningsarbetet. Hit hör även morgon- och eftermiddagsverksamheten och grundläggande utbildning inom konst. Följande lagar och förordningar är centrala med tanke på anordnandet av småbarnspedagogiken.

Lagen om småbarnspedagogik (540/2018):

I lagen om småbarnspedagogik finns bestämmelser om barnets rätt till småbarnspedagogik, om anordnandet och producerandet av småbarnspedagogik och om småbarnspedagogikens datalager. Lagen tillämpas på daghemsverksamhet och familjedagvård som ordnas eller tillhandahålls av en kommun, samkommun eller privat serviceproducent. Dessutom tillämpas lagen i tillämpliga delar på anordnande och tillhandahållande av öppen småbarnspedagogisk verksamhet.

Den nya lagen om småbarnspedagogik trädde i kraft den 1 september 2018. De viktigaste reformerna gällde småbarnspedagogikpersonalen samt utvecklingen av småbarnspedagogikens dataproduktion. Lagen föregicks av dagvårdslagen (36/1973) som var i kraft fram till den 31 augusti 2018.

Statsrådets förordning om småbarnspedagogik (753/2018):

Förordningen innehåller bestämmelser om dimensioneringen av daghemspersonalen och personalen vid familjedaghem samt om studier som ger behörighet för barnskötare inom småbarnspedagogik samt om familjedagvårdares behörighet för uppgifter som barnskötare inom småbarnspedagogik.

Undervisnings- och kulturministeriets förordning (772/2018) innehåller bestämmelser om bilagor till ansökan som privata serviceproducenter av småbarnspedagogiken ska lämna in.

Lagen om grundläggande utbildning (628/1998):

I lagen finns bestämmelser bl.a. om förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen samt om morgon- och eftermiddagsverksamheten.

Förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998):

I förordningen finns bestämmelser om personalens behörighetsvillkor, dvs. om bland annat behörigheten för lärare som meddelar förskoleundervisning.

Bestämmelserna som gäller avgifter, ekonomiskt stöd och tjänster

finns i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

(1503/2016):

Lagen innehåller bestämmelser om hur småbarnspedagogikens avgift fastställs, om månadsavgifter, inkomstgränser samt om den övre gränsen för den avgift kommunen uppstår. I lagen finns även bestämmelser för den inkomst som står som grund för betalningarna samt om förutsättningarna att inte uppstå avgiften eller sänka den.

Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996):

I lagen finns bestämmelser om föräldrarnas rätt till ekonomiskt stöd som alternativ till småbarnspedagogiken. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för statsförvaltningens uppgifter angående stödet för hemvård och privat vård av barn. (SHM)

Lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009):

Inom småbarnspedagogiken kan man ge en serviceanvändare en sådan servicesedel som avses i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009). (SHM)

Bestämmelser om finansieringen av småbarnspedagogiken

Lag om statsandel för kommunal basservice (1704/2009):

Denna lag tillämpas på statsandel som beviljas för driftskostnader i fråga om sådana uppgifter för kommunerna om vilka det föreskrivs i bl.a. lagen om grundläggande utbildning och i lagen om småbarnspedagogik. (FM)

Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) och Statsrådets förordning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1766/2009):

I lagen och förordningen bestäms bl.a. om statsanslagen och -understöd som beviljas för bl.a. den verksamhet som avses i lagen om grundläggande utbildning.

Statsunderstödslagen (688/2001):

I lagen föreskrivs om de grunder och förfaranden som ska iakttas vid beviljandet av statsunderstöd till verksamhet eller projekt. (FM)

Övriga bestämmelser

Lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002):

I lagen förutsätts att personer som arbetar med barn uppvisar ett straffregisterutdrag som skaffats för detta syfte. (UM)

Barnskyddslagen (417/2007):

Lagen innehåller bestämmelser om det barn- och familjeinriktade barnskyddet samt om förebyggande barnskydd. I lagen bestäms om utvecklingen av tjänsterna som stöd för fostran. I barnskyddslagen finns bestämmelser om social- och hälsovårdens, skolväsendets samt en del andra myndigheters skyldighet att göra barnskydds- och brottsanmälan. (SHM)

Övriga styrande dokument

Anordnandet av småbarnspedagogiken styrs med de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik utifrån vilken de lokala planerna för småbarnspedagogik görs upp. Utbildningsstyrelsen fattar beslut om grunderna för planen för småbarnspedagogik enligt lagen om småbarnspedagogik. De nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik uppdaterades i enlighet med den nya lagen om småbarnspedagogik i december 2018. De lokala planerna för småbarnspedagogik gjordes upp enligt de nuvarande grunderna för planen för småbarnspedagogik togs i bruk från och med 1 augusti 2017.

Utbildningsstyrelsen förbereder och fastställer de nationella grunderna för förskoleundervisningens läroplan i enlighet med lagen om grundläggande utbildning. Planen ställer upp förskoleundervisningens mål, styr förskoleundervisningens innehåll och står som grund för de lokala läroplanerna.

Förskoleundervisningen ordnas enligt kommunens beslut på ett daghem, en skola eller en annan lämplig plats. Kommunen kan skaffa förskoleundervisningen även som köptjänst till exempel av ett privat daghem. Även privata anordnare av grundläggande utbildning och statliga läroanstalter kan beviljas tillstånd att ordna förskoleundervisning. Utbildningsstyrelsen förbereder och fastställer de nationella grunderna för förskoleundervisningens läroplan i enlighet med lagen om grundläggande utbildning. Planen ställer upp förskoleundervisningens mål, styr förskoleundervisningens innehåll och står som grund för de lokala läroplanerna.

2.3.2 Organiseringen av småbarnspedagogiken på kommunal nivå

Anordnandet och tillhandahållandet av småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen styrs på nationell nivå. I Åbo avviker man från lagstiftningens nivå vad gäller rätten till småbarnspedagogik och personaldimensioneringen.

Kommunen ska se till att barnet innan den läroplikt som avses i lagen om grundläggande utbildning uppkommer får delta i 20 timmar småbarnspedagogik i veckan på en sådan av kommunen anordnad plats efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen får betalas. Småbarnspedagogiken ska ordnas som heldagsvård om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare arbetar eller studerar på heltid eller är sysselsatta på heltid som företagare eller i eget arbete.

Barnet har rätt till mer omfattande småbarnspedagogik i den omfattning som behövs på grund av att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare är deltidsanställda eller tillfälligt anställda, deltar i sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller av något annat motsvarande skäl. Barn som behöver det ska få småbarnspedagogik som heldagsvård, när det behövs med tanke på barnets utveckling eller behov av stöd eller på grund av familjens omständigheter eller om det annars är förenligt med barnets bästa.

På ett daghem ska det enligt statsrådets förordning om småbarnspedagogik i fostrings-, undervisnings- och vårduppgifter finnas minst en person med yrkesmässig behörighet enligt 26–28 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) för varje grupp om högst åtta barn som har fyllt tre år och som deltar i småbarnspedagogik

mer än fem timmar per dag. För varje grupp om högst fyra barn under tre år på ett daghem ska det i fostrings-, undervisnings- och vårduppgifter likaså finnas minst en person med ovan föreskrivna yrkesmässiga behörighet.

Åbo stadsstyrelse fattade den 18 april 2016 § 153 beslut om att inte begränsa den subjektiva rätten till småbarnspedagogik. Nämnden för fostran och utbildning ska inleda produktifieringen av småbarnspedagogiktjänster på 20 timmar, prissättningen av tjänsten (inkl. ibruktagandet av en timbase-rad avgift) och servicehandledning. Dimensioneringen i relationstalet mellan barn fyllda tre år och personerna med ansvar för vård och fostran ändras inte.

Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ger vårdnadshavarna alternativ för att ordna barnets småbarnspedagogik. Vårdpenningen och vårdtillägget bestäms på nationell nivå. Dessutom kan kommunerna betala kommundillägg. Åbo betalar kommundillägg till privatvårdsstödet men inte till hemvårdsstödet. Privat småbarnspedagogik finansieras med småbarnspedagogikens servicesedel.

3 SMÅBARNSPEDAGOGIKENS ORGANISATION I ÅBO

3.1 Småbarnspedagogikens organisation

Två serviceområden ansvarar för småbarnspedagogiken i Åbo. Servicen ordnas både inom de svenskspråkiga tjänsterna och inom det finskspråkiga serviceområdet för småbarnspedagogik. Från och med augusti 2019 sker en organisationsändring inom den finskspråkiga småbarnspedagogiken. Inom serviceområdet finns det fyra småbarnspedagogikområden och ett område för morgon- och eftermiddagsverksamheten. Inom småbarnspedagogikområdena finns det både kommunala och privata enheter. En områdeschef ansvarar för områdets tjänster. Områdets service stöds av serviceområdets ledning samt av tjänsterna för hanteringen av kundrelationen och det stöd barnet får.

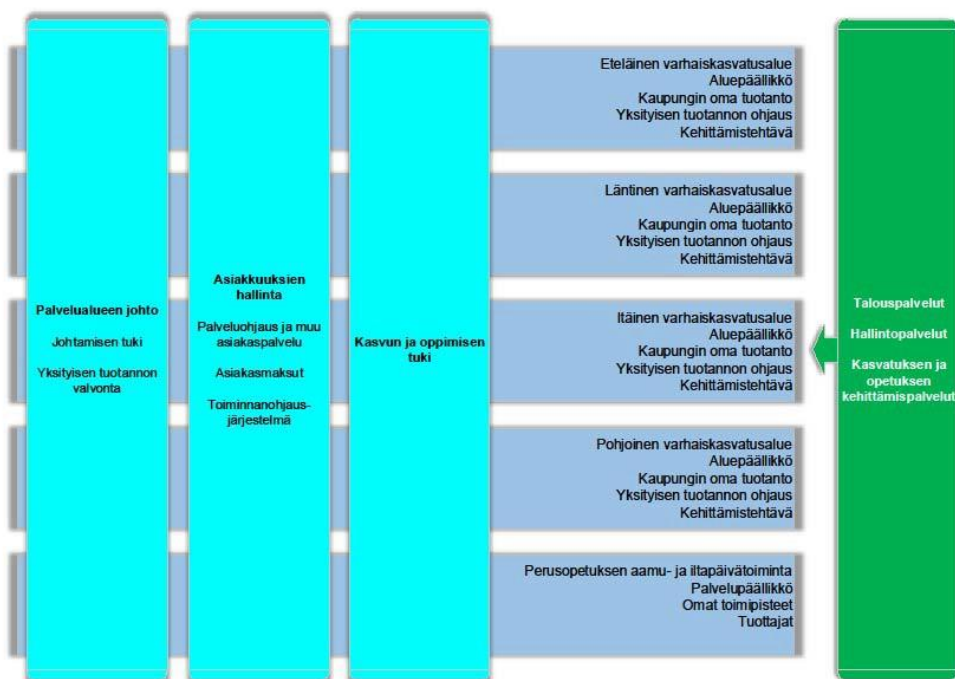

Bild 1 Småbarnspedagogikens organisation

3.1.1 Olika stödformer i Åbo 2019

Servicesedel

Servicesedeln är ett sätt att ordna kommunens lagstadgade småbarnspedagogiktjänster (lagen 540/2018). Servicesedeln jämföras med småbarnspedagogik ordnad av kommunen och barnet kan inte samtidigt få hemvårdsstöd eller privatvårdsstöd. De som får servicesedeln har till skillnad från andra anordningsätt rätt att välja önskad serviceproducent bland de som kommunen godkänner.

Inom småbarnspedagogiken kan man ge en serviceanvändare en sådan servicesedel som avses i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009). Åbo stad är skyldig att erlagga privata serviceproducenter ersättning endast för de småbarnspedagogiktjänster som används av anvisade personer och vid användningen av servicesedel är ersättningen till godkända privata serviceproducenter högst servicesedelns värde.

I systemet med servicesedel blir kommunen inte avtalspart vid överenskommandet om tjänsten eftersom de tar frågan om ett avtal mellan kunden som står i konsumentställning och serviceproducenten. Kundens åsikt om erhållandet av servicesedeln ska beaktas i mån av möjlighet då kommunen med servicesedel ordnar de tjänster kunden behöver. Kunden har rätt att neka till erbjuden servicesedel, och då ska kommunen hänvisa kunden till tjänster som kommunen ordnar på annat sätt.

Erhållandet av servicesedeln är ingen subjektiv rätt för kommuninvånaren, utan myndigheten fattar beslut om beviljandet av sedeln.

Barnet servicesedel har ett värde i euro som räknas ut genom att från sedelns största värde dra av den klientavgift som familjen skulle betala för barnets kommunala småbarnspedagogik i enlighet med lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken. Servicesedelns slutliga värde fastställs enligt de dokument som tillställs. I Åbo fastställs värdet på barnets servicesedel inom småbarnspedagogiken enligt barnets ålder, familjens storlek och bruttoinkomst samt den tid som överenskommit i serviceavtalet mellan familjen och producenten.

Stöd för privat vård och kommuntillägg

Om ett barn under 3 år vårdas hemma har man rätt till stöd för hemvård av barn. Barnet kan skötas av pappan, mamman eller en annan vårdnadshavare, den partner som bor tillsammans med föräldern eller vårdnadshavaren eller en annan person eller en anställd vårdare som tar hand om barnet.

Hemvårdsstöd kan också betalas för de syskon till det treåriga barnet som är under skolåldern och som vårdas hemma. Utbetalningen av hemvårdsstödet upphör senast då det yngsta barnet fyller 3 år.

Hemvårdsstöd kan inte betalas för ett barn som är i kommunal dagvård. Man har t.ex. inte rätt till hemvårdsstöd under sommarledigheter om inte den kommunala dagvårdsplatsen sägs upp. I hemvårdsstödet ingår vårdpenning, som inte är beroende av familjens inkomster, vårdtillägg, som påverkas av familjens sammanlagda inkomster och ett eventuellt kommuntillägg, som Åbo inte betalar ut. Vårdpenning betalas separat för varje barn som är berättigat till stöd. Vårdpenningens belopp är för ett barn under 3 år 338,34 euro per månad o för alla andra barn i familjen som är under 3 år 101,29 euro per månad och barn, för barn som är över 3 år men under skolåldern 65,09 euro per månad och barn.

Du kan få stöd för privat vård av barn om barnet vårdas av en person som du anställt eller av en privat dagvårdsproducent. Barnet måste vara under skolåldern. Du kan inte få privatvårdsstöd om barnet har en kommunal dagvårdsplats. Familjens inkomst påverkar inte vårdpenningens belopp.

Till privatvårdsstödet hör följande: vårdpenning, som påverkas av barnets rätt till småbarnspedagogik, vårdtillägg, som påverkas av familjens inkomster och barnets rätt till småbarnspedagogik samt ett eventuellt kommuntillägg, beroende på hemkommun. I Åbo påverkas privatvårdsstödet storlek inte av faktorer kopplade till rätten till småbarnspedagogik.

En förälder eller en annan vårdnadshavare kan ansöka om privatvårdsstöd. Stödet betalas ändå alltid direkt till den privata vårdaren eller till dagvårdsplatsen. Privatvårdsstödet är skattepliktig inkomst för dagvårdsproducenten, men inte för den familj som ansöker om stödet. Vårdpenning och vårdtillägg betalas separat för varje barn som är berättigat till stöd. Beloppet av och villkoren för kommuntillägget varierar beroende på kommun. Som privatvårdsstöd betalas en vårdpenning ut på högst 172,25 euro/månad/barn och ett vårdtillägg på högst 144,85 euro/månad/barn. Åbo betalar våren 2019 kommuntillägg ut enligt följande:

Tabell 1 Utbetalning av kommundillägget i Åbo

Vårdform	Heldagsvård för barn under 3 år	Heldagsvård för barn över 3 år	Förskoleelev
Daghem	600 euro/mån.	360 euro/mån.	195 euro/mån.
Gruppfamiljedadagvård	585 euro/mån.	425 euro/mån.	165 euro/mån.
Familjedagvård	390 euro/mån.	245 euro/mån.	115 euro/mån.
Vårdare med arbetsavtal	400 euro/mån.	330 euro/mån.	150 euro/mån.

Betalningsförbindelse

Det görs rätt få barnspecifika betalningsförbindelser för att skaffa tjänster från andra kommuner eller serviceproducenter. Mellan kommunerna i Åbotrakten har ett avtal gjorts upp om ordnandet av småbarnspedagogiken i en annan kommun än hemkommunen. Enligt avtalet kan avtalsparterna köpa eller sälja småbarnspedagogik till varandra. I avtalet fastställs

- Om ordnandet av grundläggande dagvård då familjen flyttar mellan avtalskommunerna
- Om ordnande av vissa specialtjänster i andra kommuner än i barnets hemkommun

Anskaffning av förskoleundervisning

Finskspråkig eller engelskspråkig förskoleundervisning skaffas med betalningsförbindelser från privata daghem, kommunen kan skaffa tjänster som gäller förskoleundervisning också av någon annan offentlig eller privat serviceproducent.

Det är utbildningsanordnaren som ansvarar för elevantagningen. De allmänna grunderna för antaget som elev inom förskoleundervisningen finns i lagen om grundläggande utbildning (1998/628). Förskoleundervisningsplatsen för barn som börjar i Åbo stads finskspråkiga förskoleundervisning anvisas genom indelningen i elevområden. I första hand anvisas förskoleundervisningsplatsen till den kommunala förskoleundervisningsenheten enligt barnets hemadress. Enheten ligger i samband med en grundskola som upprätthålls av Åbo stad. I andra hand anvisas förskoleundervisningsplatsen på ett kommunalt daghem eller en förskoleundervisningsenhet som godkänts via anmälningsförfarandet.

3.2 Utvecklingsobjekt i Åbos småbarnspedagogiksystem orsakade av regeringsprogramets linjer

Regeringsprogrammet publicerades den 3 juni 2019. I regeringsprogrammet lyftes fram att småbarnspedagogikens gruppstorlekar ska minska till en storlek enligt den gamla dagvårdslagen och att den subjektiva rätten till småbarnspedagogik på heltid återinförs. Åbo stad verkställde inte saken så ändringen påverkar inte efterfrågan på småbarnspedagogik.

I regeringsprogrammet lyftes fram att olika småbarnspedagogikförsök utvidgas. Åbo deltar redan nu i ett försök med avgiftsfri deltid för 5-åringar vars effekter redan är kända.

Man kommer inte att ingripa i längden på hemvårdsstödsperioden. En förkortning av perioden hade haft en märkbar inverkan på efterfrågan på daghemsvård.

Regeringsprogrammet har som helhet inga betydande inverkningar på efterfrågan på småbarnspedagogik. Inverkande faktorer är endast demografiska faktorer (antalet barn i åldern 1–6 år) och sysselsättningens inverkan på efterfrågan på småbarnspedagogiken, som behandlas i nästa stycke.

3.3 Sysselsättningens inverkan på efterfrågan på småbarnspedagogik

Under 2018 och 2019 har den ökade efterfrågan på småbarnspedagogik och särskilt på daghemsvård påverkats av den förbättrade sysselsättningen, även om antalet barn i daghemsåldern samtidigt minskat i Åbo.

Enligt en uppskattning av stadens sysselsättningstjänster och NTM-centralen kommer arbetslösheten att minska ännu något, men hamnar sannolikt inte på mindre än nio procent om det inte hittas någon bättre lösning på problemet med arbetsoförmögna/delvis arbetsoförmögna. Sysselsättningen vid varvet förblir god under 2020–2022 i skenet av den maritima industrins orderstock och behovet på extra arbetskraft är stor, men arbetslösa löser inte det problemet. För bilfabrikens del i Nystad är det mer osäkert om framgången fortsätter. I Åbo har byggandet inte ännu vänt neråt som på så många andra orter. Då exporten drar fungerar även servicesektorn. Inom vårdsektorn råder personalbrist och det råder brist på socialarbetare. De anställdas svaga arbetsförmåga begränsar tillgången till arbetskraft och håller stukturarbetslösheten som ett betydande problem.

Åbos inflyttningsvinst till trakten förblir på god nivå vilket främjar förnyandet av byggnadssocken, dvs. förutsätter nybyggen och reparationsbyggnad. Programbranschen har stärkts betydligt i staden och påverkas inte av eventuella konjunktursvängningar i full kraft. Läkemedels- och livsmedelsindustrierna är heller inte så känsliga för konjunkturer. Detta innebär att det finns en efterfrågan på olika tjänster och en efterfrågan på kunnig arbetskraft.

Det är skäl att anta att den förbättrade sysselsättningen alljämt ökar på efterfrågan på daghemsvård och att behovet av deltidsvård t.ex. i lekparkerna minskar. Samma gäller även användningen av barnens hemvårdsstöd.

4 EN BESKRIVNING AV SMÅBARNSPEDAGOGIKSYSTEMET I ÅBO PER OMRÅDE

Småbarnspedagogiktjänsterna granskas i det här kapitlet enligt den befintliga serviceområdesindelningen. Det finns 9 serviceområden med 2–4 småbarnspedagogikområden, sammanlagt 24 i hela staden. Alla kommunala och privata daghem finns även på listorna i bilagorna 1–3.

4.1 Centrum

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Västra Centrum
- Östra Centrum
- Martins
- Runsala

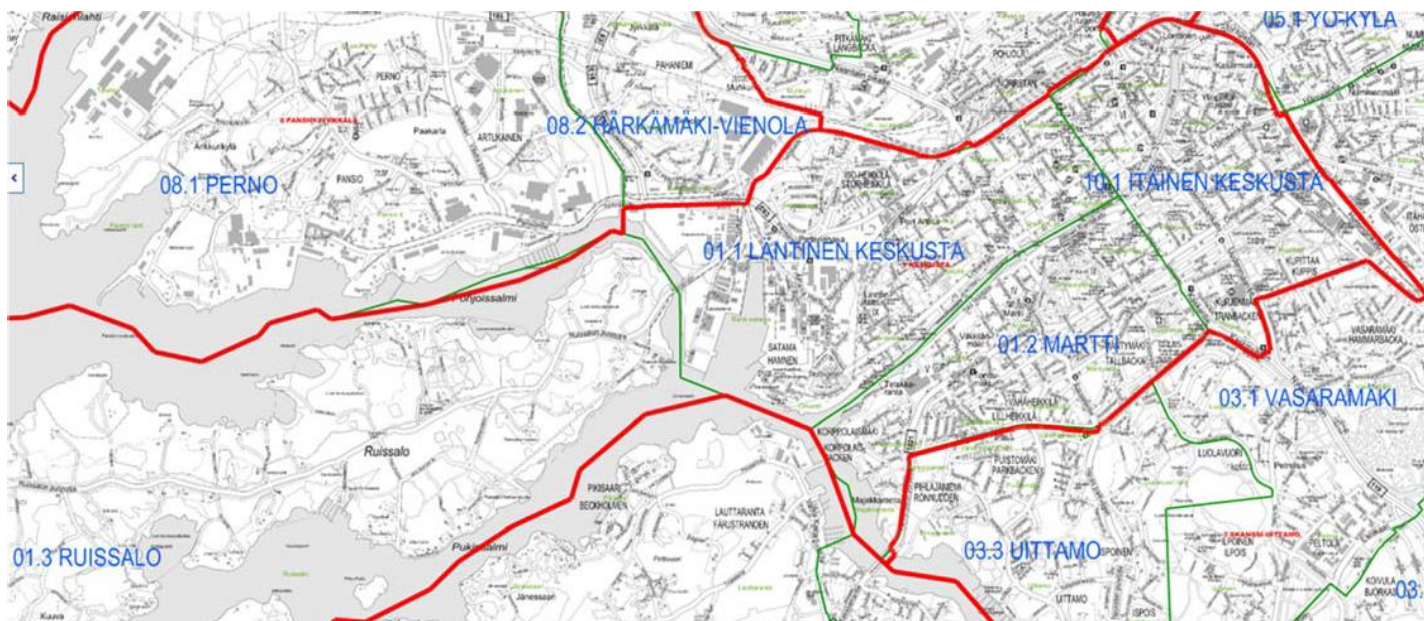

Bild 2 Centrums serviceområde

4.1.1 En beskrivning av områdets tjänster i dagsläget

I centrumområdet finns åtta kommunala finskspråkiga dagvårdsenheter:

- Dagvårdsenheten i Stationsområdet som omfattar daghemmet vid Hantverkaregatan på adressen Hantverkaregatan 20. Daghemmet erbjuder kvälls- och veckoslutsvård. Daghemmet 57 vårdplatser för 1–6-åriga barn och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet. Till dagvårdsenheten i Stationsområdet hör även Lasarettsgatans daghem på adressen Lasarettsgatan 1 med 34 kvällsvårdsplatser och 14 dagvårdsplatser för barn i åldern 1–6 år.
- Dagvårdsenheten i Kaskisbacken på Kaskisgatan 7 med 100 kvälls-, veckosluts- och nattvårdsplatser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet ordnas även förskoleundervisning.

- Dagvårdsenheten i Gertrudsbacken på adress Klockarringaregatan 6 har sammanlagt 187 vårdplatser för barn i 1–6 års åldern. 50 av platserna är svenska språkbadsplatser. På daghemmet finns även en områdets integrerade specialgrupp och på daghemmet ordnas förskoleundervisning som finskspråkig verksamhet och som språkbadsverksamhet.
- Dagvårdsenheten i Västcentrum finns på adress Skolgatan 12. Daghemmet har sammanlagt 143 vårdplatser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet finns även två integrerade specialgrupper och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet.
- Dagvårdsenheten i Tallbacka har verksamhet i tre olika fastigheter. På adress Karlborgsgatan 3 finns ett daghem med 103 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp. På adressen Kvarnbacksvägen 42 finns ett daghem med 42 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet ordnas även förskoleundervisning. I lokalerna i Vähä-Heikkilän koulu finns dessutom en förskoleundervisningsgrupp med 14/21 platser.
- Dagvårdsenheten i Portsa på adress Sofiegatan 7 är ett daghem med 88 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp. Till dagvårdsenheten i Portsa hör även 28/35 förskoleundervisningsplatser på Topeliuksen koulu. Daghemmet rivs under sommaren 2019 och ersätts med daghemmet på Stallbacksplan med 140 vårdplatser för barn i åldern 1–6 år.
- Dagvårdsenheten vid Stålarmsgatan på adress Stålarmsgatan 27 A och B. Daghemmen har sammanlagt 96 vårdplatser för barn i åldern 1–6 år. Till dagvårdsenheten vid Stålarmsgatan hör även 35 förskoleundervisningsplatser på Martin koulu.
- Dagvårdsenheten vid Tomasbron har verksamhet i två fastigheter. På daghemmet Garvargården 1 finns 59 vårdplatser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även en språkberikad engelsk förskoleundervisningsgrupp. På adressen Rektorsåkersgatan 4–6 ligger ett daghem med 42 vårdplatser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet finns en engelskberikad grupp.

Kommunal familjedagvård i området:

I Martins finns en kommunal familjedagvårdare med 4 vårdplatser för barn i åldern 1–5 år. Öppen

småbarnspedagogik i området:

Lekparksverksamhet ordnas på fyra lekplatser. Lekplatsen Kuppiskällan, lekplatsen Pakkari och Lekplatsen 1 Puolalabacken samt Lekplatsen Idrottsparken.

Öppen daghemsverksamhet ordnas på Betaniagatans daghem. På daghemmet finns även en inneklubb för 2–5-åriga barn. I Idrottsparken ordnas uteklubbverksamhet för barn i åldern 2–5 år. Dessutom ordnar Perhetalo Heideken familjeklubsverksamhet tillsammans med Mannerheims barnskyddsförbund 20 timmar i veckan.

Privata tjänster i området:

Inom centrums serviceområde finns följande privata daghem:

L'Hexagone	Slottsgatan 64
Martinmäen Ankkalampi-Ankdammen	Martinsgatan 5
Miska-talo	Hantverkaregatan
12	
Mukulax/Hantverkaregatan	Hantverkaregatan 20 A 1
Mukulax/Linnanrinne	Slottsgatan 53 F
Mukulax/Luostarinkatu	Klostergatan 5
Pilke Sinikello	Tureborgsgatan 5 E 80
Sateenkaarikoto/Pääskynpesä	Tranbacksgatan 4-6 rak. 34
Satuportsan päiväkoti	Annegatan 2 C
Vaahterämäki	Luolavuorivägen 2
Verkanappulat/Nappulapuisto	Ruusupuistonkuja 3
Wendy House	Fjärde linjen 3

Gruppfamiljedaghem:

Ryhmäperhepäivähoito Metsänväki Toivolagatan

19 Ryhmäperhepäivähoito Toivolan Tenavat Toivolagatan

I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 32 platser.

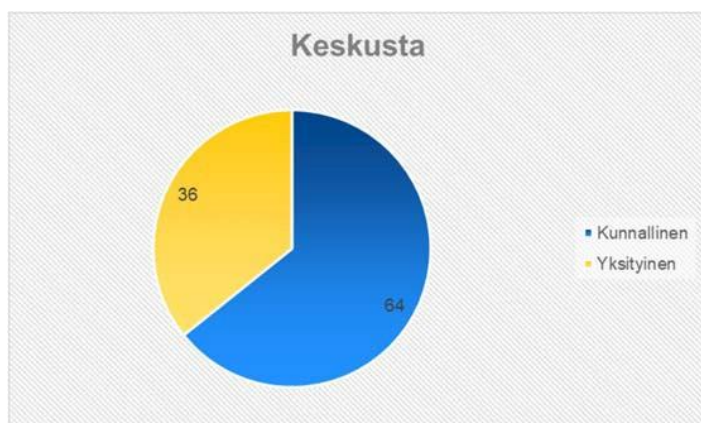

Bild 3 Kommunal och privat småbarnspedagogik i centrumområdet

Mängden finskspråkiga kommunala småbarnspedagogikplatser i centrum är otillräcklig med tanke på områdets behov och efterfrågan. Mängden dagvårdsplatser minskar markant av skiftesvårdens vårdplatser som ligger i området. Detta är en tjänst som riktar sig till alla familjer i hela staden som behöver skiftesvård.

Behovet av skiftesvård och dygnetruntvård ökar alltjämt. Detta bör övervägas närmare för att se om det är möjligt att koncentrera tjänsterna till en större enhet utanför egentliga centrum.

4.1.2 Befolkningsprognos

Det riktas betydande prognoser på befolkningsökning mot centrum serviceområde. Hela områdets barn i åldern 0–6 år förväntas öka med upp till tusen barn de kommande tio åren. Centrumområdet delas in i fyra småbarnspedagogikområden där ökningen verkar fördela sig något olika.

Störst tillväxt prognostiseras till området i Västcentrum. Till det här området räknas Slottsstaden som håller på att utvecklas. Enligt prognosen ökar antalet 0–6-åriga barn i Västra centrum med 48 procent 2025 jämfört med dagsläget. Detta innebär 347 nya barn. Fram till 2030 vore tillväxten 73 procent och 529 nya barn.

Det förekommer tillväxt inom Östra centrums område, men den är måttligare inom den närmaste framtiden. Fram till 2025 prognostiseras en ökning på cirka 8 procent i antalet 0–6-åringar. Detta innebär 45 nya barn i området. Fram till 2030 är motsvarande siffra betydligt större: 49 procent och 270 nya barn.

I Östra centrums område pågår sammanlagt 28 olika projekt. Enskilda projekt som reserverats för bostadsbyggandet är rätt små till sina storlekar och det finns inte en enda större helhet i området. Det har uppskattats att bostäder för cirka 1 700 invånare står klara i området innan 2025. Efter 2025 förbereder man sig i Östra Centrum på en ännu större tillväxt. Fram till 2025–2030 kommer man att möjliggöra bostäder för sammanlagt 2 500 nya invånare. Efter 2025 är det största utvecklingsobjektet Aningais centrum som ligger i områdets norra delar. Byggandet där pågår långt in på 30-talet.

Inom Martinsområdet förutspås en jämnare tillväxt. Enligt prognosen ökar antalet 0–6-åringar med 21 procent innan 2025, vilket innebär 173 nya barn. Fram till 2030 är ökningen 29 procent, dvs. 238 nya barn.

Det största bostadsbyggnadsprojektet i området är byggandet av Kommunalsjukhusvägen 36–42 detaljplan i Tallbacka. Detaljplanen möjliggör ersättandet av befintliga hyreshus

och effektivare byggande av nyproduktion. Vid åstranden fortsätter byggandet av Varvstranden. I sin helhet har man uppskattat att det kan bli cirka 1 200 nya invånare i Martinsområdet. Under perioden efter 2025 möjliggörs bostäder för cirka 1 400 nya invånare i området. Då förläggs byggandet till flera mindre objekt.

Även Runsala räknas till centrumområdet. Det bor just inga barn där och ingen tillväxt finns heller i horisonten.

4.2 Hirvensalo – Kakskerta

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Moikois
- Beckholmen
- Harlax
- Kakskerta

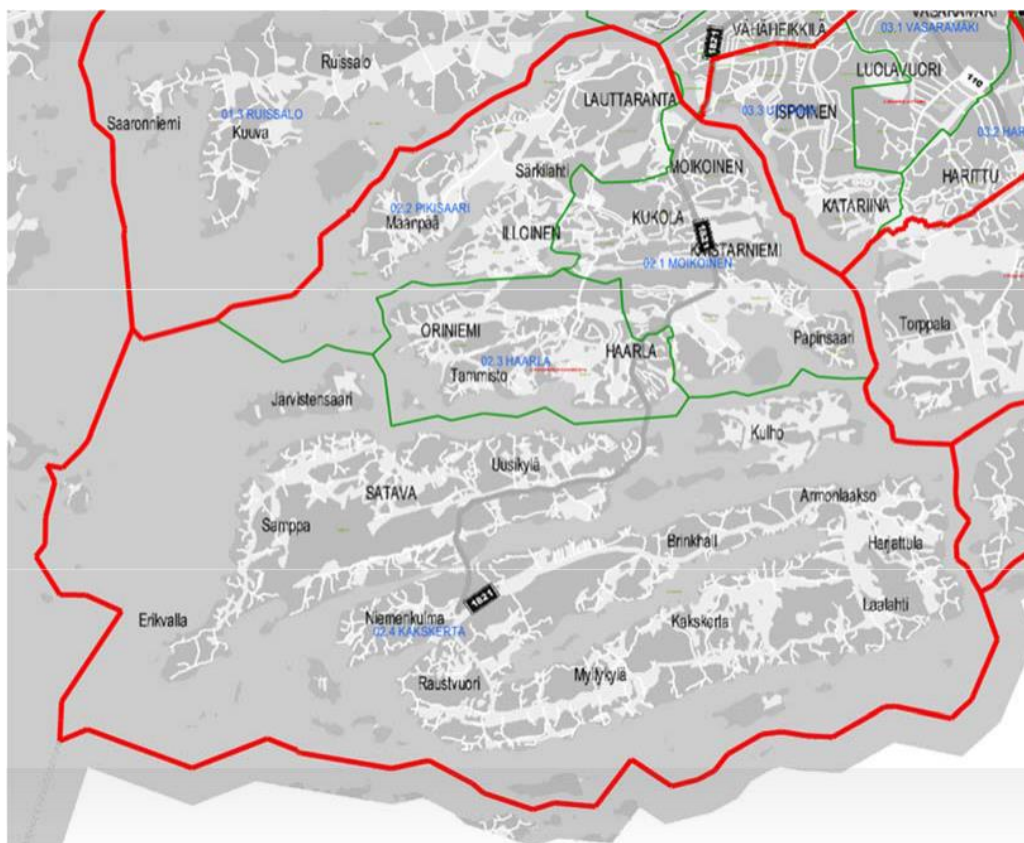

Bild 4 Hirvensalo-Kakskerta serviceområde

4.2.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

Inom Hirvensalo-Kakskertaområdet finns fyra kommunala finskspråkiga dagvårdsenheter.

- Dagvårdsenheten i Beckholmen ligger på två adresser. Meteorgatan 1 har 110 platser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet ordnas även förskoleundervisning, till daghemmet på

Meteorgatan hör även två förskoleundervisningsgrupper i Haaralan koulus lokaler. På adressen Färjkarlsgatan 5 finns ett daghem med 26 platser för 1–6-åriga barn.

- Dagvårdsenheten i Kukola på adress Annängsgatan 2 har ett daghem med 61 platser för 1–6-åriga barn. Dessutom finns tre förskoleundervisningsgrupper i elementbyggnaden vid Wäinö Aaltosen koulu.
- Dagvårdsenheten i Moikois har verksamheter i tre fastigheter på adresserna Hongaisvägen 72, Långåkersgatan 4 och Långåkersgatan 6. Dagvårdsenheten har 189 platser för barn i åldern 1–6 år. I daghemmets lokaler finns familjedagvårdens reservvårdsplats. Antalet vårdplatser minskar hösten 2019 med 42 vårdplatser då man tvingas avstå från fastigheten på Långåkersgatan 6 (Satulinna).
- Syvälahtis dagvårdsenhet på adressen Gamla Kaks kertavägen 8 är ett daghem med vårdplatser för 138 barn. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet.

Kommunal familjedagvård i området:

I området finns sex kommunala familjedagvårdare som har sammanlagt 24 vårdplatser för 1–5-åriga barn.

Öppen småbarnspedagogikverksamhet i området:

I området finns två lekparker: lekplatsen Eklunden och lekplatsen Stormparken.

I den andra fastigheten vid Färjkarlsgatans daghem finns ett öppet daghem samt inne- och uteklubbar för barn i åldern 1–5 år. Dessutom ordnas familjeklubbverksamhet tillsammans med Martins församling på Färjkarlsgatans daghem och i Hennala församlingshem en gång i veckan på båda adresserna.

Privata tjänster:

Inom området finns följande privata daghem: Mukulax/Hir-

vensalo

Kukolavägen

40

Pilke Pikku Omppu

Långåkersgatan 2

Pilke Tähtimetsä

Storharlaxvägen 1

Gruppfamiljedaghem:

Gruppfamilj dagvård Pikku Arola

Arolabågen 7 B

14 Gruppfamilj dagvård Pikku Heikki

Syvälahtivägen 31

Det finns endast åtta privata gruppfamiljedagvårdsplatser.

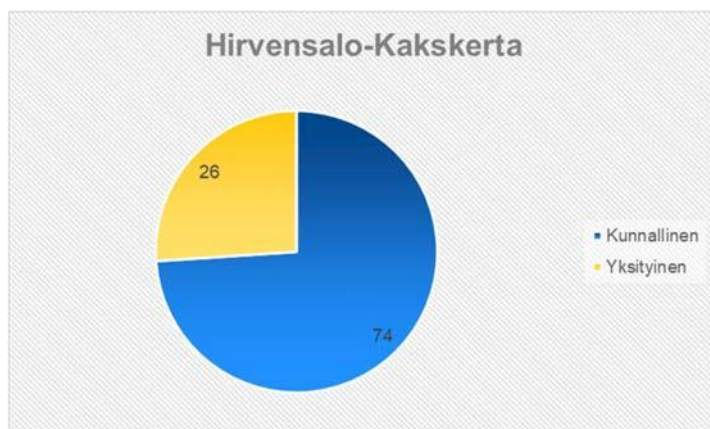

Bild 5 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Hirvensalo-Kaks kerta

Den kommunala och privata småbarnspedagogikens vårdplatser i området Hirvensalo-Kaks kerta motsvarar tillsammans dagens efterfrågan.

Småbarnspedagogiktjänsternas förskoleundervisning har ordnats på skolorna. Förskoleundervisningen på Wäinö Aaltosen koulu har placerats i tillfälliga elementbyggnader som inte är en hållbar lösning på längre sikt.

4.2.2 Befolkningsprognos

Ingen befolkningsprognos förväntas i området alls under granskningsperioden. I Moikois prognostiseras däremot en minskning i antalet 0–6-åringar. I planläggningsprogrammet finns flera objekt för området vilka kan leda till små ändringar, men dessa har en liten och långsam inverkan på befolkningen. På längre sikt antas planläggningen av Heikkiläs kasern (Rönnudden) ha en inverkan även på Hirvensalo. Idag söker man sig redan till Syvälahti skola från Fyrstranden.

Största utmaningen i området gäller toppen i antalet barn inom förskoleundervisningen den kommande hösten och hösten därpå. Det finns särskilt barn i den här åldern i Beckholmen därifrån man söker sig till Syvälahti och Wäinö Aaltosen koulu. Wäinö Aaltonen är fullsatt och förskoleundervisningen har små lokaler i en barack. Efter förskoleundervisningens topp flyttar trycket till skolans sida. Ur småbarnspedagogikens synvinkel är risken att det inte blir kvar tillräckligt med utrymme för förskoleundervisningen då skolornas utrymmesbehov ökar. Åren 2022–2023 prognostiseras cirka 170 nya lågstadieelever i området. Så mycket extra utrymmeskapacitet har området inte.

4.3 Skansen – Uittamo

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Hammarbacka
- Harittu
- Uittamo

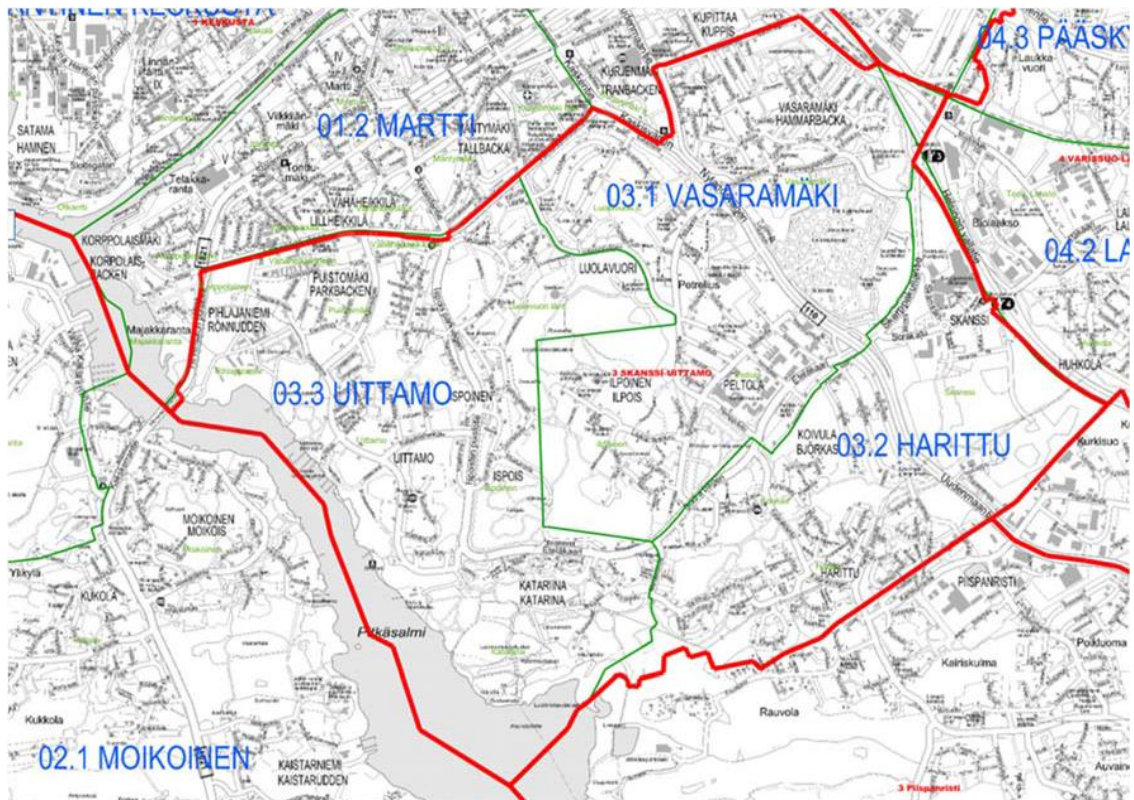

Bild 6 Skansen-Uittamo serviceområde

4.3.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

I området Skansen-Uittamo finns sex kommunala finska daghemsenheter:

- Haritun päivähöityksikkö, på adressen Kymmenedalsgränden 1. Daghemmet har 110 vårdplatser för barn i åldern 3–6 år. På daghemmet finns två kvällsvårdsgrupper och man ordnar förskoleundervisning på daghemmet. Hösten 2019 minskar antalet vårdplatser med 14 då kvällsvården i området upphör och centraliseras till enheterna i centrumområdet.
- Dagvårdsenheten i Ispois-Petrelus har verksamhet på två olika daghem. Daghemmet Råggatan 2 har 73 vårdplatser för 1–6-åriga barn och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet. Daghemmet Rätälägatan 2 har 75 platser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet ordnas även förskoleundervisning.
- Dagvårdsenheten i Ilpois på adress Laukkällsgatan 10 har 115 vårdplatser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet. Till dagvårdsenheten i Ilpois hör även en förskoleundervisningsgrupp på Ilpoisten koulukylä.
- Dagvårdsenheten i Björkas har verksamhet i tre olika fastigheter. Daghemmet Tongränden 4 har 82 platser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet. På adressen Åbolandsgatan 3 finns ett daghem med 42 platser för 1–6-åriga barn. Dessutom hör en förskoleundervisningsgrupp på Ilpoisten koulu till dagvårdsenheten i Björkas.
- Dagvårdsenheten i Uittamo har verksamhet i två daghemsfastigheter. På adressen Vargängsgatan 4 finns ett daghem med 66 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även en specialgrupp för flerhandikappade barn. På adressen Bygelgatan 8 finns ett daghem med 42 platser som även ordnar förskoleundervisning.
- Dagvårdsenheten i Hammarbacka på adress Dragonvägen 56 har ett daghem med 136 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp och en allergigrupp för barn med svår allergi.

Kommunal familjedagvård i området:

I området finns sex kommunala familjedagvårdare som har 24 vårdplatser för 1–5-åriga barn. Öp-

pen småbarnspedagogikverksamhet i området:

I området finns tre lekparker, Naularannanpuistos tillgängliga lekplats, lekplatsen i Ilpois park och Tähkäpuisto lekplats. Verksamheten i Ilpois park upphör hösten 2019.

Öppen daghemsverksamhet och en lekklubb inomhus ordnas i fastigheten på Åbolandsgatan 5. Dessutom ordnas familjeklubbverksamhet tillsammans med Henriksförsamlingen på Henrikskyrkan, Skansens shoppingcenter och församlingshemmet i Björkas

Privata tjänster

Inom området finns följande privata daghem:

Katariinan Vilske	Sigridsstigen 1
Pilke Auringonnousu	Ålandsgatan 2
Pilke Välskäri	Fältskärgatan 15
Touhula Vähäheikkilä	Uittamovägen 31

Gruppfamiljedaghem:

Ryhmäperhepäivähoito Kiddy care Kataraisvägen 1

I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 36 platser.

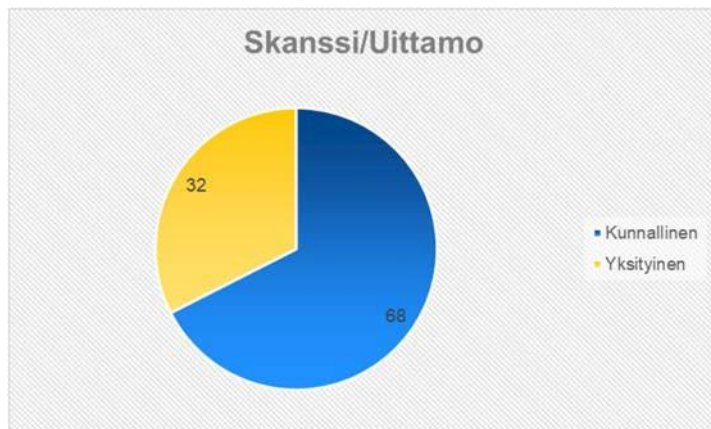

Bild 7 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Skansen-Uittamo

De kommunala och privata finskspråkiga småbarnspedagogiktjänsterna i Skansen-Uittamo räcker till för att täcka den nuvarande efterfrågan i området. Uppbyggandet av Skansenområdet kan inte täckas av dagens service, utan det behövs ett kommunalt daghem på allaktivitetshuset.

4.3.2 Befolkningsprognos

Ingen snabb befolkningstillväxt förutspås för hela området Skansen-Uittamo som skulle synas under granskningsperioden 2019–2022.

Under de kommande åren koncentreras utvecklingen av området till den nya stadsdel som uppstår i omgivningen kring Skansens shoppingcentrum. Området är omfattande och områdesutvecklingen spänner över en lång tid. Det har uppskattats att bostäder för cirka 2 500 invånare står klara i området innan 2019–2025. I sin helhet möjliggörs byggandet för sammanlagt cirka 6 000 invånare innan 2035. Områdets viktigaste bostadsbyggnadsprojekt är detaljplanen under namnet "Östra Skansen" som anhängiggjorts. Planen möjliggör 2 800 nya invånare i området om den realiserar. I Skansens nya bostadsområde skulle antalet 0–6-åringar dock öka med 120 barn innan 2025 och med cirka 200 barn innan 2030.

Det andra området för bostadsbyggande i detta storområde är "stadsträdgårdens" område som börjar byggas i mitten av 2020-talet invid Nylandsvägen. Planen är för närvarande anhängiggjord och då den blir klar möjliggör den cirka 1 000 nya invånare i Peltola. Samtidigt börjar man även bygga upp helheten kring Heikkilä kasern i områdets västra delar. Området har skissats upp för cirka 5 000 invånare.

4.4 Kråkkärret - Laustis

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Kråkkärret
- Laustis
- Svalberga

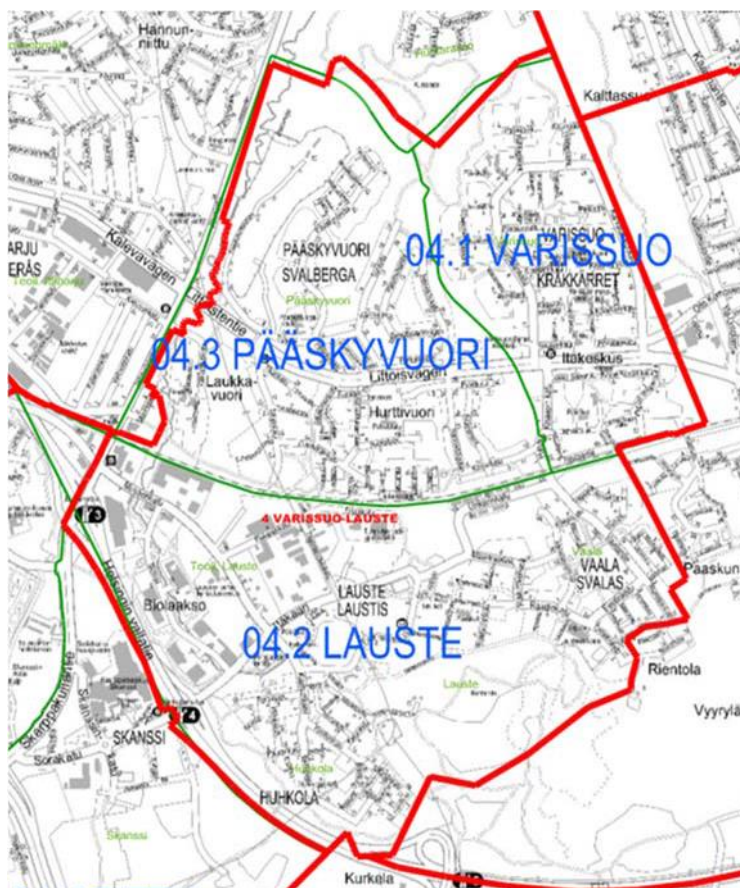

Bild 8 Kråkärret-Laustis serviceområde

4.4.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

Det finns fyra kommunala dagvårdsenheter i Kråkärret:

- Dagvårdsenheten vid Hintzagränden, 72 kvälls- och lördagsvårdsplatser.
- Daghemmet på Koukkarigatan, 5 grupper, 96 platser.
- Dagvårdsenheten vid Piinokkagatan, 150 platser: Piinokkagatans daghem, fem grupper med 96 platser och Seikkogatans daghem, fyra grupper med 54 platser.
- Dagvårdsenheten i Kråkärret, 150 platser: Orms gränd 4A, fyra grupper med 75 platser och Orms gränd 4B, fyra grupper med 75 platser.
- Familjedagvården i området:
Inom området finns fyra kommunala familjedagvårdare med 16 platser.
- Öppen småbarnspedagogik i området:
Det finns två lekparkar i området: Lekplatsen Karvataskuparken och lekplatsen Niklas Oravapuu.

I Svalbergaområdet finns en kommunal dagvårdsenhet:

- Dagvårdsenheten i Svalberga med sex grupper och 108 platser. Till enheten hör förskoleundervisningen vid Pääskylvuoren koulu, 42 platser och områdets integrerade specialgrupp

- Familjedagvården i området:
Inom området finns tre kommunala familjedagvårdare med tolv platser.
- I området finns ingen öppen småbarnspedagogik.

I Laustis finns två kommunala daghem:

- Dagvårdsenheten i Huhkola (Björnplan 1), fyra grupper med 75 platser. Till enheten hör förskoleundervisningen vid Lauseen koulu (42 platser)
- Dagvårdsenheten i Laustis (Magistratsstigen 2), 110 platser, områdets integrerade specialgrupp
- Familjedagvården i området:
I Laustis finns två kommunala familjedagvårdare och åtta platser.
- Öppen småbarnspedagogik i området:
Under dagvårdsenheten i Huhkola lyder Perhetupa på Lausteen koulu som erbjuder familjegruppverksamhet tillsammans med välfärdssektorn. Under dagvårdsenheten i Laustis lyder lekplatsen Laustisparken.

Privata tjänster

Inom området Kråkkärret-Laustis finns följande privata dag-

hem: DayCare Daisy

Koukkarigatan

6

Norlandia päiväkoti Ilo

Tavastilagatan 9

Peppiina Pääskyvuori

Gökgränd 3

Sateenkaarikoto/Villasukka

Kämnärsstigen 5

Touhula Varissuo

Ohrapäägatan 3

Gruppfamiljedaghem:

Gruppfamiljedadagvård Satumetsä

Fimbulvägen 38

I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 32 platser.

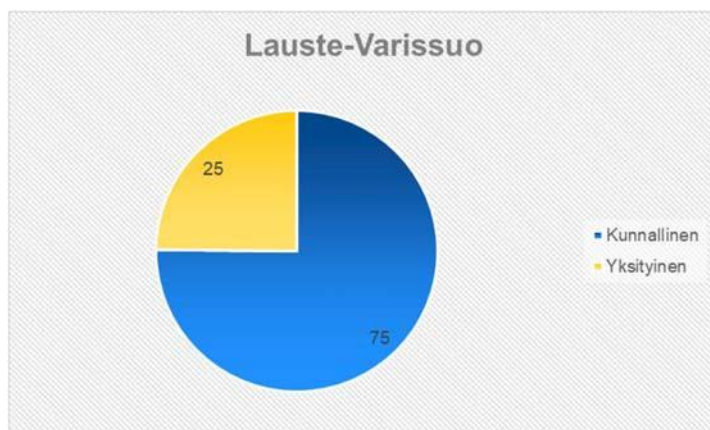

Bild 9 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Kråkkärret-Laustis

I sin helhet är vårdplatssituationen inom serviceområdet på måttlig nivå. Inom Kråkkärret bör man fästa särskild uppmärksamhet vid byggnadernas skick. Man tvingas stänga ett av daghemmen hösten 2019.

4.4.2 Befolkningsprognos

För hela serviceområdet Kråkkärret-Laustis prognostiseras ingen ökning i antalet 0–6-åringar. Tvärtom är antalet 0–6-åringar i Kråkkärret på nedgång med cirka 16 procent innan 2025. Därmed skulle det finnas cirka 145 barn färre än i dagsläget. Efterfrågan på småbarnspedagogiktjänsterna verkar dock vara ökande vilket kan antas bero på den förbättrade sysselsättningen. I Laustis är befolkningsprognosens riktning den samma: en liten minskning i antalet 0–6-åringar syns. För Svalbergaområdet prognostiseras heller ingen ökning i antalet 0–6-åringar.

Området har en åldersgrupp födda 2015 som är större än normalt. Detta innebär en topp i antalet förskolebarn cirka 2020–2021, efter vilket trycket flyttas över till skolan.

4.5 Nummisbacken – Hallis

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Studentbyn
- Hallis
- Hansängen

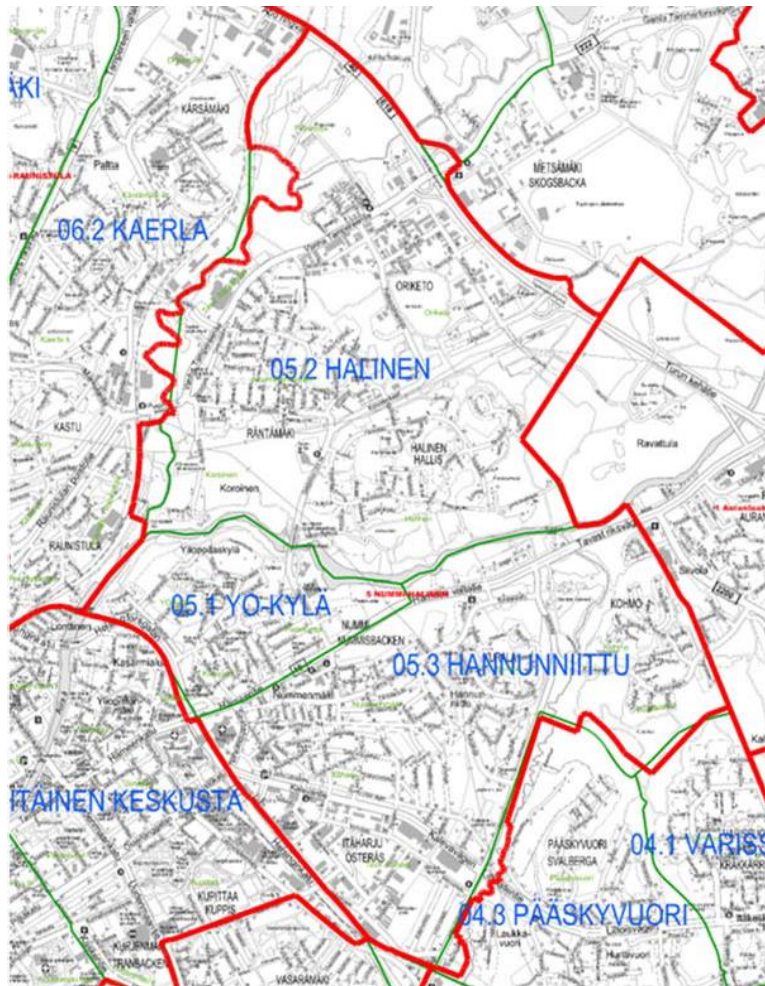

Bild 10 Nummisbacken-Hallis serviceområde

4.5.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

Dagvårdsenheter och daghem i området:

- Dagvårdsenheten vid Månberget, 108 platser, områdets integrerade specialgrupp: Nummenpuisto lekplats (verksamheten upphör i juni 2019).
- Dagvårdsenheten i Hallis, 131 platser: Påvegatan 15, 68 platser, förskoleundervisningen vid Hallis skola, 42 platser och Påvegatan 21 D, 21 platser: områdets integrerade specialgrupp
- Dagvårdsenheten i Röntämäki, 66 platser: Emmausgatan, 33 platser och Ritzgränden, 33 platser
- Dagvårdsenheten i Hansängen, 150 platser: Virmuvägen 1 i Hansängen, tre grupper med 54 platser (2019: fyra grupper med 68 platser och Fallbergsgränden 6 i Kohmo, tre grupper med 54 platser och förskoleundervisningen på Hannunniiton koulu, 42 platser (från och med 2019))
- Dagvårdsenheten vid Österås, dvs. daghemmet på Viinämäkigatan, ersätts med ett nybygge 2019. Det nya daghemmet har 230 platser varav 21 är förskoleundervisningsplatser

Familjedagvården i området:

I Kohmo finns två och i Nummismäki tre familjedagvårdare med sammanlagt 20 platser. Öp-

pen småbarnspedagogik i området:

I området finns lekplatsen Erik Julin i Hallis (verksamheten upphör i juni 2019), lekplatsen Kotimetsä i Hansängen och lekplatsen Pikkunotko i Kohmo (verksamheten upphör i juni 2019)

Privata tjänster

Inom området finns följande privata daghem:

DayCare Daisy	Studentbyn 25 B
Folkhälsan Gunghästen	Industrigatan 43
Karitsa	Bälgvägen 2
Naperonummi	Jakobsvägen 3
Sateenkaarikoto / Halikolo	Påvegatan 14 G
Steinerpäiväkoti Pikku Tammi	Studentbyn 20 B
Touhula Jaani	Stjärnblomsgatan 2
Tyksilä	Gamla Liittoisvägen 26

Gruppfamiljedaghem:

Ryhmäperhepäiväkoti Napsula	Gamla Liittoisvägen
73 Ryhmäperhepäiväkoti Päivänsäde	Kuuvuorigatan 1 b
Ryhmäperhepäiväkoti Veitikat	Påvegatan 14 F 21

I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 32 platser.

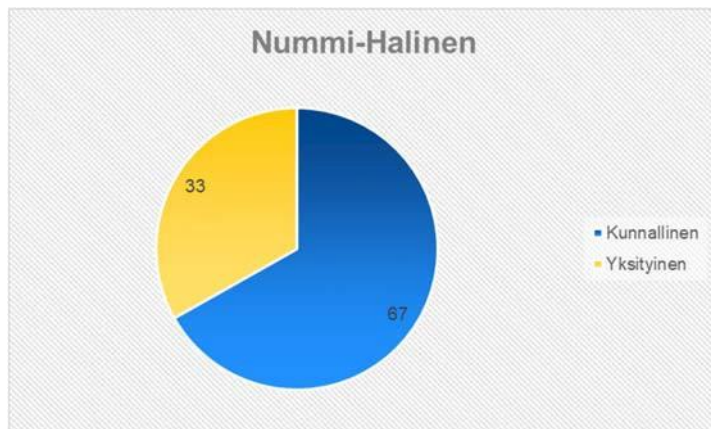

Bild 11 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Nummisbacken-Hallis

Det finns i dagsläget för få vårdplatser i området i förhållande till efterfrågan. Detta tryck riktar sig särskilt mot Hansängen och Kohmo i kanten av området. Viinämäkigatans nya daghem kommer att underlätta situationen för Österås och Hansängens del.

4.5.2 Befolkningsprognos

I sin helhet förväntas antalet 0–6-åringar i området öka innan 2025, men särskilt innan 2030. En liten tillväxt kan ses redan under granskningsperioden 2019–2022. Tillväxten riktas inte mot Hallis och Hansängen utan mer mot Korois, Studentbyn och Österås.

I Korois håller man på att planlägga ett nytt bostadsområde för cirka 1 000 invånare. I Röntämäki uppstår därmed ett tryck på lång sikt att öka platserna något. För Studentbyns del visar prognoserna stora ökningar i antalet barn, men hur prognosen realiserar i ett område som främst är till för tillfälligt studentboende är något osäkert. Enligt prognosen finns det 2025 73 och 2030 319 nya 0–6-åringar i Studentbyn.

Österåsens utveckling är en helhet för sig och ska granskas närmare de kommande åren.

4.6 Runosbacken - Raunistula

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Runosbacken
- Kaerla

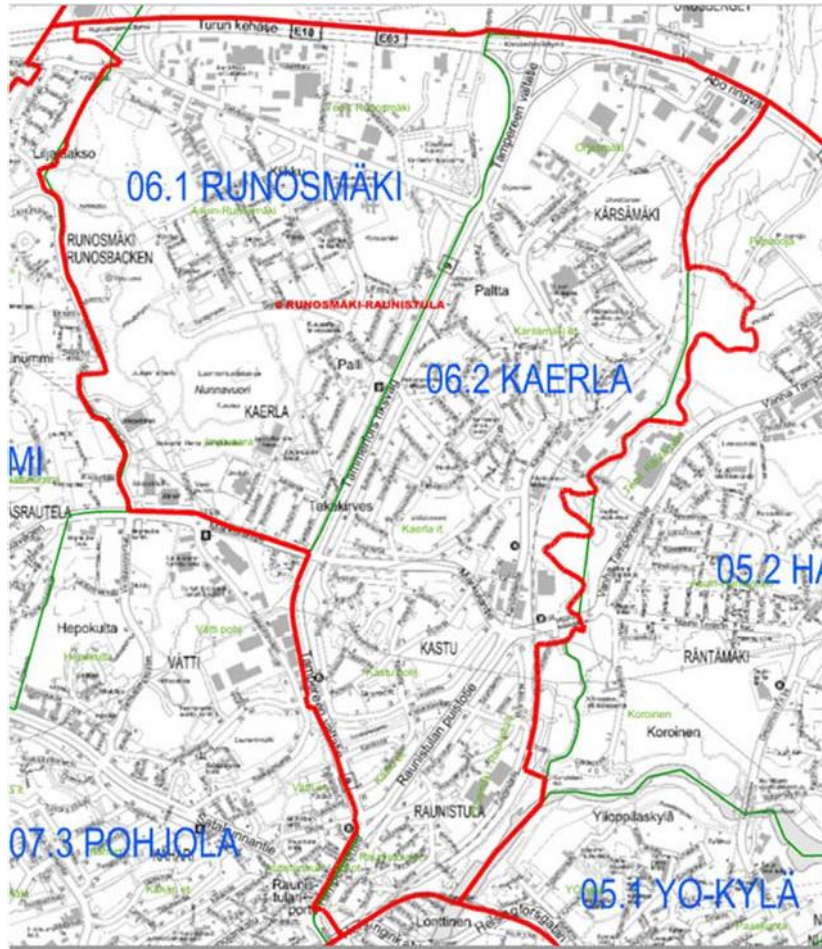

Bild 12 Runosbacken-Raunistula serviceområde

4.6.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

I området finns fyra kommunala daghem:

- Muntersgatans daghem: 4 grupper med 82 platser (under våren 2019 skiftesvårdens förskoleundervisning, då den upphör är antalet platser 75)
- Dagvårdsenheten vid Parolastigen: 4 grupper med 70 platser, till daghemmet hör områdets integrerade specialgrupp, öppen verksamhet och en lekklubb i Runosbacken ungdomslokal
- Dagvårdsenheten vid Piparestigen (hör administrativt till Muntersgatans daghem): 4 grupper med 75 platser
- Dagvårdsenheten i Kaerla: 110 platser, 6 grupper. Till daghemmet hör förskoleundervisningen vid Kärsämäen koulu

Familjedagvården i området: I Runosbacken finns fyra kommunala familjedagvårdare med sammanlagt 16 vårdplatser

Öppen småbarnspedagogik i området:

Under dagvårdsenheten vid Parolastigen hör en lekklubb och öppen småbarnspedagogiksverksamhet i Runosbackens ungdomslokal. I samband med Muntersgatans daghem ligger lekparken Raskparken och i samband med dagvårdsenheten i Kaerla ligger lekplatsen Kärsämäki idrottsplatsen.

Privata tjänster:

Inom området finns följande privata daghem (OBS. Inga privata daghem ligger i Runosbacken):

Kielipesä	Mullivägen 16
Pilke Puolikko	Puolikkovägen 2
Sateenkaarikoto / Ketunpesä	Leipäläagen6
Verkanappulat / Nappula-aho	Palttagatan 27

Gruppfamiljedaghem:

Ryhmäperhepäivähoito Wipatukset ja Wipeltäjät Runosmäenkatu 2 C

19 I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 40 platser.

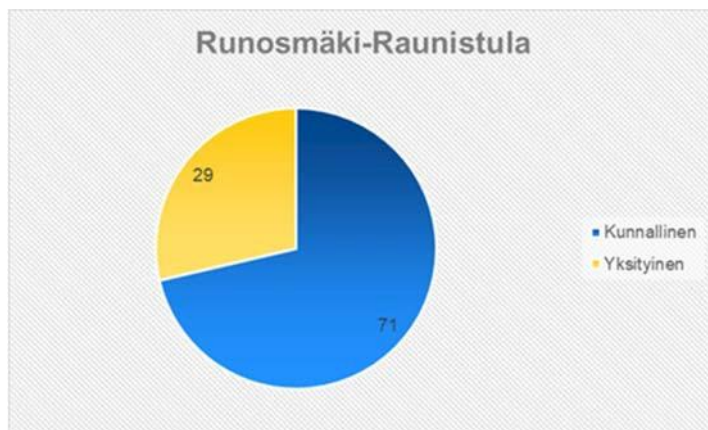

Bild 13 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Runosbacken-Raunistula

Muntersgatans och Parolastigens daghem i Runosbackaområdet kommer att ersättas med en ny enhet i och med projektet för Runosbackens allaktivitetshus. Förskoleundervisningen kommer att koncentreras till utrymmena vid Lyceets skolhus. Med de här lösningarna är antalet vårdplatser tillräckligt i Runosbacken. Kapaciteten vid daghemmet vid Kaerlavägen kommer dock inte att vara tillräcklig i fortsättningen utan man kommer att behöva nya platser.

4.6.2 Befolkningsprognos

I Runosbacken verkar läget vara relativt stabilt enligt befolkningsprognoserna. Ingen ökning alls i antalet 0–6-åringar prognostiseras innan 2025 och innan 2030 är ökningen endast cirka 30 barn.

Däremot prognostiseras en större ökning i antalet 0–6-åringar i Kaerlaområdet. Tillväxten prognostiseras vara hela 60 procent fram till 2025, dvs. området får 223 nya barn. Antalet förväntas även öka innan 2030 och då är antalet nya barn 258.

Det har uppskattats att bostäder för cirka 1 400 invånare står klara i Kaerla innan 2025. Bostadsutbudet i Kaerla är i huvudsak småhus. De nya småhusen som byggs inom en snar framtid ligger i områdets norra delar i Kärsämäki småområde. Raunistula ligger i områdets södra delar och där kommer man att bygga höghus som står klara inom de närmaste åren. Under perioden efter 2025 kommer det uppskattningsvis att byggas bostäder för cirka 500 invånare vilket syns i en måttligare ökning av områdets barnantal. Bostadsbyggandet fortsätter då i omgivningen kring Kärsämäki småområde.

4.7 Västra Centrum

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Nättinummi
- Suikkila
- Norrstan

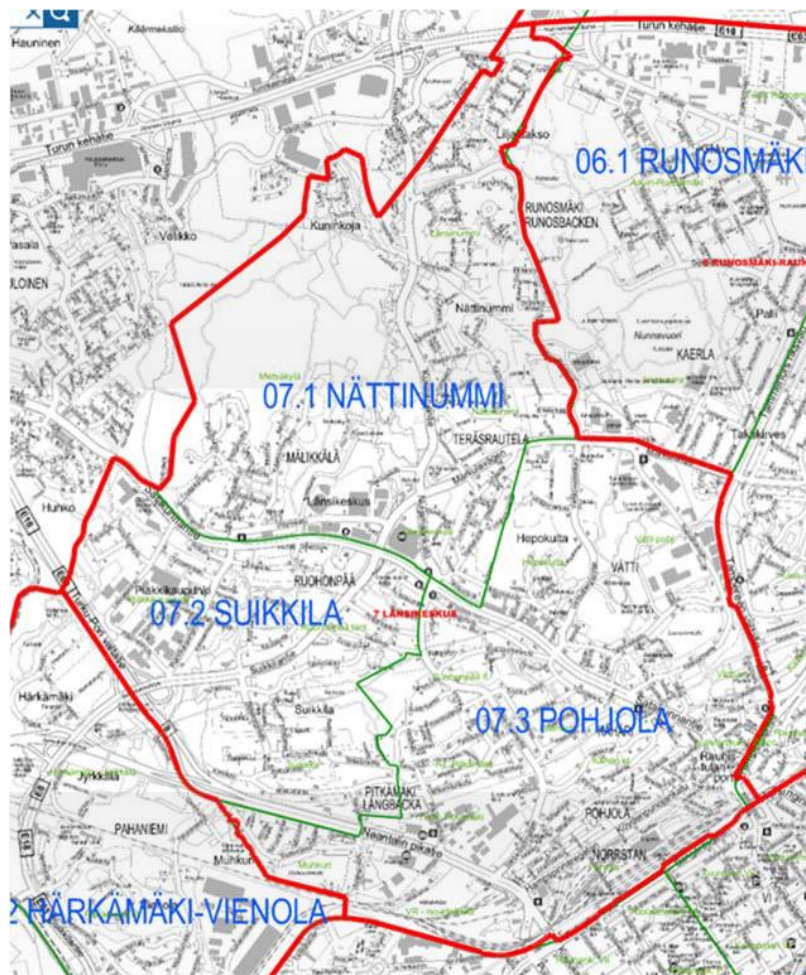

Bild 14 Västra Centrum serviceområde

4.7.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

I området finns fem kommunala dagvårdsenheter:

- Dagvårdsenheten i Kastu: 7 grupper, 4 daggrupper, 3 kvälls- och veckoslutsgrupper, 144 platser, förskoleundervisning på Raunistulan koulu
- Dagvårdsenheten i Nättinummi: 8 grupper med 121 platser, förskoleundervisning på Teräsrautelan nuorisotalo
- Dagvårdsenheten i Smidesgränden: 3 grupper med 47 platser
- Dagvårdsenheten i Hepokulta: 6 grupper med 146 platser, områdets integrerade grupp och förskoleundervisning på Hepokullan koulun ABC
- Dagvårdsenheten i Suikkilaområdet: 10 grupper, 139 platser, områdets integrerade specialgrupp, förskoleundervisning vid Suikkilan koulu och Teräsrautelan koulu

Familjedagvården i området:

Det finns fem kommunala familjedagvårdare i området och en trefamiljedagvårdare med sammanlagt 24 platser.

Öppen småbarnspedagogik i området:

Det finns tre lekplatser i området: Lekplatsen Öseråkerparken, lekplatsen Martaparken och Suikkilaparken. Dessutom finns det en utomhuslekskola vid Kastu daghem. I lokalerna på Teräsrautelan nuorisotalo finns en öppen småbarnspedagogikgrupp och en lekklubb

Privata tjänster

Inom området finns följande privata daghem:

Aurala	Satakundavägen 10
Karusellimaa	Ekmansgatan 4
Mukulax/Kähäri	Untolagatan 29
Norlandia luontopäiväkoti Puisto	Låssmedsgatan 2 B
Peppiina Raunistula	Genvägen 7
Satunummen päiväkoti	Eskos gata 10
Satusuikkila	Konstanzagatan 4
Taikahattu	Smidesgränden 1
Touhula Nättinummi	Schalinsgatan 2

I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 36 platser.

Bild 15 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Västra Centrum

Området har utmaningar med otillräckligt antal förskoleundervisningsplatser samt med att det är placerade i olika lokaler.

4.7.2 Befolkningsprognos

Inom Västra Centrums serviceområde finns det tre stora småbarnspedagogikområden som har olika befolkningsprognoser.

Antalet 0–6-åringar i Nättinummiområdet kommer att sjunka i framtiden. Fram till 2025 förväntas barnantalet minska med 15 procent, dvs. 119 barn. Efter detta är riktningen något uppåt, men kommer inte att nå dagens nivå.

I Suikkila och Norrstan är situationen den motsatta. I Suikkila förväntas ökningen vara 32 procent i antalet 0–6-åringar, vilket innebär 96 nya barn. Innan 2030 vore ökningen redan 162 barn. I Norrstan visar sig tillväxten ännu större: 39 procent innan 2025 och 94 procent innan 2030.

Suikkila håller på som bäst att byggas söder om Västra Centrum med stöd av en detaljplan vid namn Suikkila gård. Bostadsbyggandet i området är i sin helhet rätt måttligt. Uppskattningsvis kommer nya bostäder att byggas för cirka 400 invånare innan 2025. Efter 2025 riktas ett kraftigare bostadsbyggande till andra serviceområden.

Stadsdelen Norrstan är en omfattande helhet. I området pågår flera projekt som siktar på bostadsbyggande. Invid huvudjärnvägsstationen byggs Fabrikens bostadsområde invid Logomo. I området finns det obbyggda bostadsbygglov för ännu cirka 1 000 invånare. Byggandet i området fortsätter till de första åren på 2030-talet.

Norrstans delar närmast centrum kommer i framtiden att bli mer urbaniserade i och med att det planerade upplevelsecentret byggs. Servicekoncentrationen omfattar bl.a. kaféer, restauranger, motionssalar och en allaktivitetsarena där man kan ordna olika slags evenemang. Utöver service möjliggörs även bostadsbyggande i området. Nya bostäder byggs för cirka 1 000 invånare. Byggandet i området planeras inledas i början av 2020-talet.

Vikten i byggandet i Norrstan ligger inte bara i områdena nära centrum utan även invid två huvudvägar, Nådendals snabbväg och Satakuntavägen. Bostadsbyggandet invid Nådendals snabbväg torde inledas i början av 2020

-talet i området för Pukkilas gamla kakelfabrik. Då området är färdigt kommer det att hysa cirka 2 000 nya invånare.

Invid Satakuntavägen kopplas utvecklingen kraftigt till kollektivtrafiklösningen som påverkar tidtabellen för när dessa områden byggs. Omgivningen kring det som kallas Paalupaikka och Västra Centruns servicekoncentration anses förnyas kraftigt om spårvägen eller superbussarna får ett positivt beslut. Omkring Paalupaikka planeras bostäder för cirka 1 500 invånare och utvecklingen av omgivningen kring Västra centrum möjliggör uppskattningsvis 4 000 nya invånare. Områdenas förnyelse inleds tidigast i slutet av 2020-talet.

Enligt uppskattningarna kommer det i sin helhet att byggas bostäder för sammanlagt cirka 1 300 invånare i Norrstan innan 2025. Efter detta anses bostadsbyggandet i området att öka. Fram till 2025–2030 kommer man att möjliggöra bostäder för sammanlagt 2 800 nya invånare.

4.8 Pansio-Jyrkkälä

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Perno
- Oxbacka

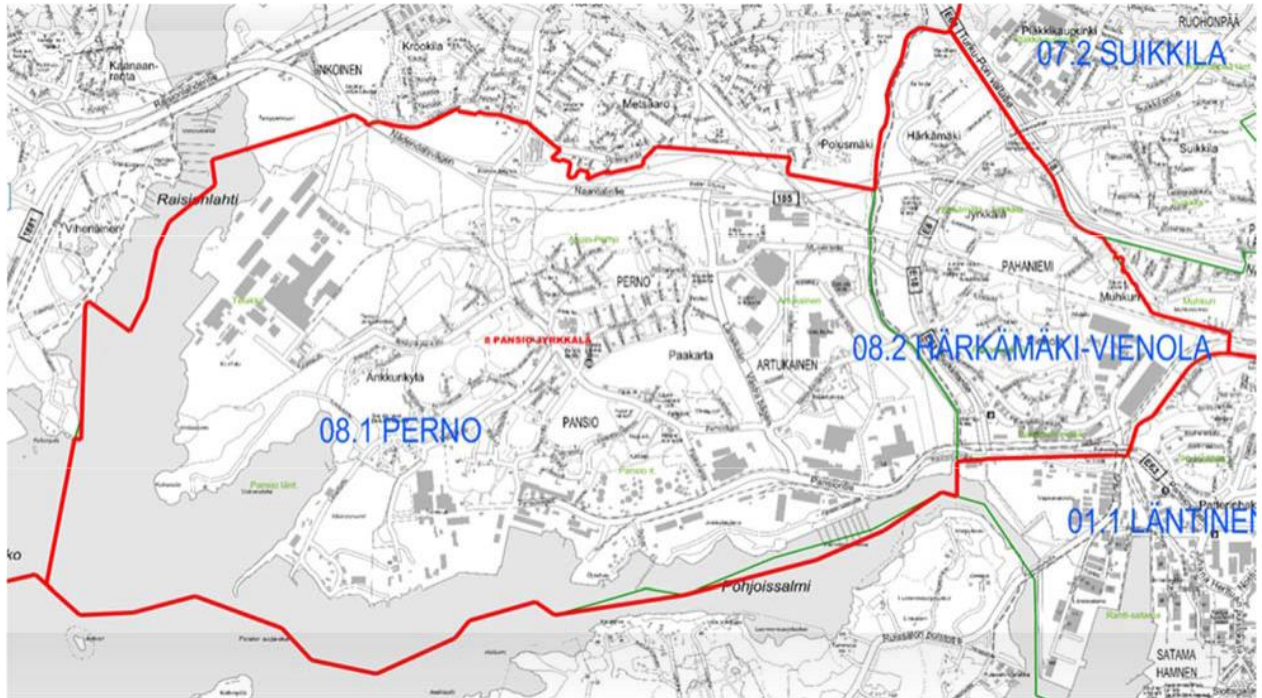

Bild 16 Pansio-Jyrkkälä serviceområde

4.8.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

Inom Pansio-Jyrkkälä finns fyra kommunala finskspråkiga dagvårdsenheter.

- Dagvårdsenheten vid Gröngräsgatan på adress Gröngräsgatan 4. På daghemmet finns 69 vårdplatser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet.
- Dagvårdsenheten vid Pernovägen, verksamhet på två daghem. På adressen Hyrköisvägen 4 ligger ett daghem med 61 platser för barn i åldern 1–6 år. På daghemmet finns även en integrerad specialgrupp och det ordnas även förskoleundervisning på daghemmet. På adressen Pernovägen 31 finns ett daghem med 68 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet ordnas även förskoleundervisning.
- På adressen Seltampsgatan 2 finns ett daghem med 42 platser för 1–6-åriga barn. På daghemmet finns även familjedagvårdens reservvårdplats och ett öppet daghem samt klubbverksamhet.
- Dagvårdsenheten i Oxbacka har verksamhet i två fastigheter. På daghemmet Mankgränden 2 finns 99 vårdplatser för barn i åldern 1–6 år. På Aunelan koulu finns två förskoleundervisningsgrupper.

Kommunal familjedagvård i området:

I området finns sex kommunala familjedagvårdare som har 24 vårdplatser för 1–5-åriga barn.

Öppen småbarnspedagogik i området:

I området finns en lekplats, lekplatsen Hyrköisparken.

Dagvårdsenheten Rahjekatu ordnar öppen daghemsverksamhet samt klubbverksamhet.

På Pernovägens daghem ordnas Pernos familjeverksamhet som ordnar öppen daghemsverksamhet och ledd familjeverksamhet i samarbete med barnskyddet. Dessutom ordnas familjeklubb och klubbverksamhet på Paakarla församlingshem och på Mikael's församlingshem i samarbete med Mikael's församlingen.

Privata tjänster

Inom området finns följande privata daghem:

Pilke Vienola	Vienolabrinken 2
Sateenkaarikoto/Peikonpesä	Mankgränden1

Gruppfamiljedaghem:	
Ryhmäperhepäivähoito Saarinen	Oxdrivarestigen 1 A 6 I

området finns en familjedagvårdare med fyra platser.

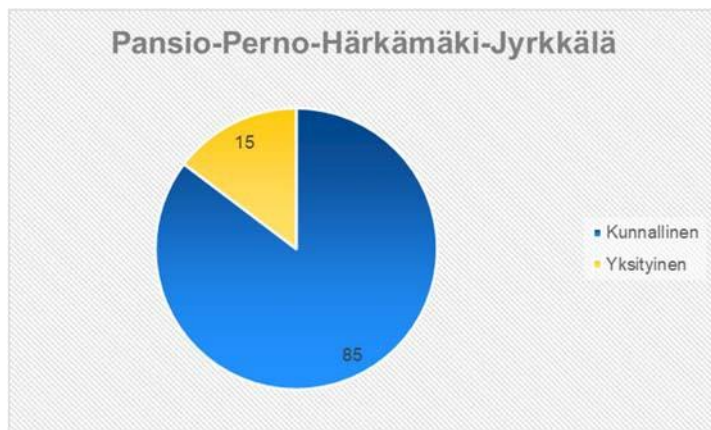

Bild 17 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området Pansio-Jyrkkälä

De finskspråkiga kommunala tjänsterna i Pansio-Jyrkkälä är i dagsläget otillräckliga i området Perno-Pansio.

4.8.2 Befolkningsprognos

I området Pansio-Perno-Oxbacka-Vienola visar befolkningsprognosen en minskning i antalet 0–6-åringar. I Pansi/Pernio verkar barnantalet minska med 22 procent 2025 vilket innebär 91 barn. Efter detta kommer antalet barn att öka något, men inte stiga till dagens nivåer. I Oxbacka/Vienola minskar antalet barn måttligt fram till 2025 och ökar efter detta till den nuvarande nivån.

4.9 S:t Marie – Patis

Till serviceområdet hör följande områden för småbarnspedagogik:

- Jäkärälä
- Moisio
- Patis

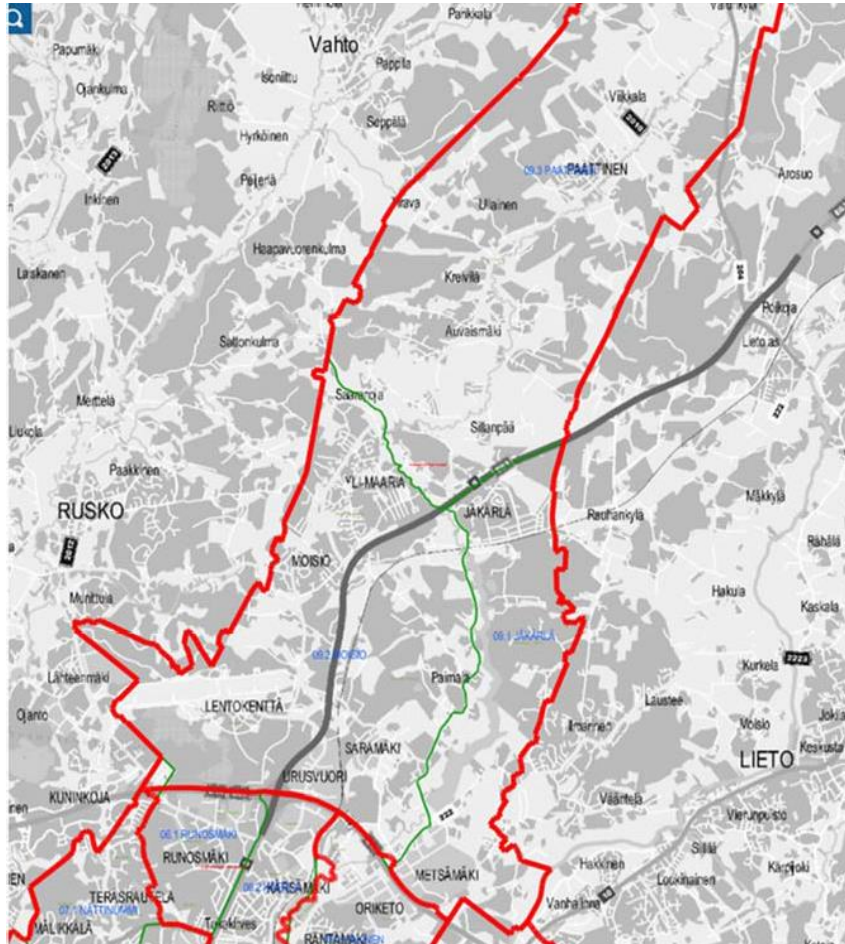

Bild 18 S:t Marie-Patis serviceområde

4.9.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

I Järkäälä finns två daghem:

- Dagvårdsenheten vid Arkeologgatan: Arkeologgatan, tre grupper med 54 platser, områdets integrerade specialgrupp, Järkäälä parkgatan, två grupper med 33 platser och Lampolagatan, två grupper med 33 platser.
- Dagvårdsenheten vid Kärrtorpsgränden, tre

grupper med 54 platser I Moisio finns två daghem:

- Dagvårdsenheten i Yli-Maaria, fem grupper med 96 platser
- Dagvårdsenheten i Moisio, fyra grupper med 75

platser I Patis finns ett daghem:

- Dagvårdsenheten i Patis: Lekbergsgatan, tre grupper med 54 platser och Toffigränden (på Paatisten koulu)
- Öppen småbarnspedagogik i området:
I området finns ett öppet daghem och en utelekklubb i samband med dagvårdsenheten i Moisio. I Övre S:t Marie ligger lekplatsen Virgoplanen och i Järkäälä finns lekplatsen Perkkiögatan.
- Familjedagvården i området:

I Jäkärälä finns fyra, i Övre S:t Marie två och i Patis en kommunal familjedagvårdare med sammanlagt 28 platser.

Privata tjänster

Inom området finns följande privata daghem:

Touhula Yli-Maaria Vakiniittuvä-
gen 2

I området finns flera privata familjedagvårdare med sammanlagt 32 platser.

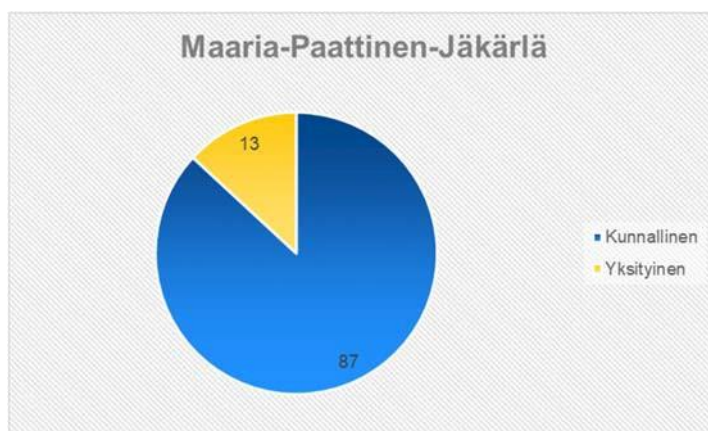

Bild 19 Kommunal och privat småbarnspedagogik i området S:t Marie-Patis

4.9.2 Befolkningsprognos

Just inga förändringar prognostiseras för Jäkärälä i dagsläget men i och med Kailos planprojekt kan det uppstå ny bosättning nära det som i dag är Kärrtorpsgrändens daghem. Detta uppskattas inledas först från och med mitten av 2030-talet. I Jäkärälä håller sig antalet skolelever ganska stabilt, cirka 180. Idag har skolan endast 168 elever.

I Södra Patis, i området Vakiniittu och Koskenniemi, har ny bosättning planerats och planläggningen är i gång. Byggandet uppskattas inledas tidigast cirka 2022–2023. Byggandets hastighet och volym är dock så måttliga att det inte har någon märkbar inverkan på antalet 0–6-åringar. Innan 2030 visar prognoserna sammanlagt cirka 80 nya barn i Jäkärälä och Patis.

Befolkningen i Moisio verkar enligt prognosen vara på väg neråt, men för detta områdes del måste vi förhålla oss något reserverat till prognosen. Övre S:t Marie allaktivitetshus inverkan på områdets attraktionskraft har inte kunnat beaktas i prognosen. Områdets utveckling bör regelbundet följas upp.

4.10 Det svenskspråkiga småbarnspedagogikområdet

Till serviceområdet hör alla svenska småbarnspedagogiktjänster i hela Åbo. Braheskolans dagvårdsenhet

Djupdiksvägen 27, 20810 Åbo. Erbjuder svenskspråkig småbarnspedagogik, förskoleundervisning samt småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen. På Braheskolan ordnas även grundläggande utbildning för årskurserna 1–2 och morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever. Från hösten 2016 har Braheskolan 49 kalkylerade dagvårdsplatser. Förskoleundervisningen och den kompletterande småbarnspedagogiken har två grupper,

dvs. 40 platser. Enhetens barn vistas utomhus på Braheskolans egna gård. Hösten 2019 utvidgas småbarnspedagogikverksamheten vid Braheskolan då daghemmets nya filial öppnas i Hirvensalo på Villebrådsgatan 10. På den nya enheten kan småbarnspedagogik ordnas för 30 barn i två grupper.

Cyganeus daghem och förskola

Kuratorsstigen 7, 20540 Åbo. På Kuratorsstigens daghem ges småbarnspedagogik i fyra grupper varav tre har 21 kalkylerade platser, sammanlagt 14 platser, sammanlagt 77 platser. Lokalerna ägs av Turun Ylioppilaskyläsäätiö. Daghemmet på Kuratorsstigen 7 byggdes 1979 och har hela tiden varit daghem, först ett finskspråkigt och sedan 2011 ett svenskspråkigt daghem. Ylioppilaskyläsäätiö planerar nybygge i stället för daghemmet och i nybyggnaden kommer man att inhysa ett daghem. Till enheten hör Cygnaeus förskoleundervisning som för närvarande sker i Åbo yrkesinstituts lokaler på Aningaisgatan 7.

Sirkkala daghem och förskola

Observatoriegatan 4, 20700 Åbo. Daghemmet erbjuder svenskspråkig småbarnspedagogik, förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik samt skiftesvård (morgon, kväll och veckoslut). Daghemmets lokaler ligger i fyra separata byggnader kring samma gård. Daghemsverksamheten använder tre av byggnaderna och förskoleverksamheten den fjärde. Alla byggnaderna och gården är historiskt värdefulla skyddsobjekt. Daghemsverksamheten för barn under skolåldern ordnas i fem (5) daghemsgrupper på Sirkkala dagvårdsenhet. Daghemmets gård har ursprungligen (1985) dimensionerats för tre barngrupper. Barnen vistas utomhus i tur och ordning och en del av grupperna använder parkerna i närheten för sin dagliga utvistelse. Förskoleundervisningen hyr även lokaler på servicehuset, Hemmet, där två grupper har sin verksamhet.

Skolgatans daghem

Skolgatan 10, 20100 Åbo. Daghemmet har 5 grupper, sammanlagt 112 platser. I daghemmet finns en integrerad specialgrupp. Daghemmet ligger i Rosenkvarterets planeringsområde.

I området finns en kommunal familjedagvårdare med fyra platser.

Svenskspråkiga privata daghem:

Folkhälsan Gunghästen	Industrigatan 43
Folkhälsan Kastanjen	Fänriksgatan 3
Pilke Äppelbo	Stålarmsgatan 36
Sateenkaarikoto / Lyckobo	Virusmäkivägen 65
B 1 Verkanappulat/Knatteskar	Stapelgatan 9
Villa Solaris	Havregatan 24 A

Det finns två privata familjedagvårdare med sammanlagt åtta platser.

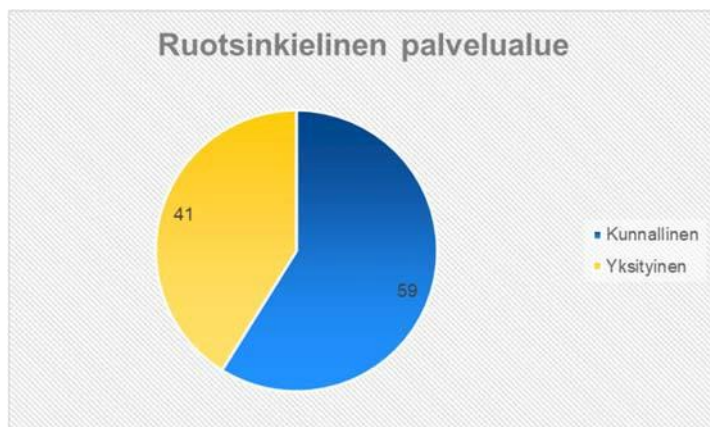

Bild 20 Kommunal och privat småbarnspedagogik i det svenskspråkiga serviceområdet

4.10.1 En beskrivning av områdets tjänster och lokaler i dagsläget

I sin helhet har tillräckligheten hos de svenskspråkiga platserna varit utmanande de senaste åren. Kring årsskiftet har man regelbundet tvingats öppna tillfälliga grupper i daghemmens gymnastiksalor eller andra utrymmen för att lösa det akuta behovet. För Braheskolans del har utrymmesbristen varit ett bestående problem sedan skolan öppnades. Förskoleundervisningens utrymmesbehov är akut i Cygnaeus och Sirkkalas enheter som båda är verksamma i tillfälliga lokaler som dock inte är ändamålsenliga för verksamheten. I båda byggnaderna har förskoleundervisningen tvingats placeras i evakueringsutrymmen, i centrum i yrkesinstitutets skolfastighet vid Aningaisgatan och i Sirkkala har man hyrt utrymmen i ett närliggande servicehus. För att lappa Braheskolans utrymmesbrist har man bestämt att hyra mer utrymme i en fastighet i Hirvensalo som frigörs av ett privat daghem.

Andra redan avslutade utrymmesprojekt som haft en positiv inverkan på dagens utmaningar är det nya daghemmet vid Sofiegatan som ersätter Skolgatans daghem samt Sirkkala skolas tilläggsbyggnad som dimensionerats för tre förskoleundervisningsgrupper. I och med projektet frigörs byggnad 4 (Gula huset) vid Observatoriegatans daghem och kan åter igen användas av daghemmet. Det utrymme som blir tomt efter förskoleundervisningen passar för verksamhet för högst 14 barn. I byggnaden i fråga kan måltider inte ordnas och det går inte att placera barn under fyra år där.

Situationen för Skolgatans daghemsfastighet har blivit betydligt svårare i slutet av våren 2019 då den nuvarande verksamheten försvåras av särskilt problemen med luftventilationen samt avloppsrören. Om felen inte kan repareras tvingas man avstå från en del av daghemmens grupputrymmen.

Både Sirkkala skolas tilläggsbyggnad och Sofiegatans nya daghem står klara under granskningsperioden 2019–2022.

4.10.2 Befolkningsprognos

De senaste åren har ett stort antal barn i den svenska dagvården. I skenet av befolkningsprognoserna har åldersklassernas storlekar varierat betydligt. Under de cirka tre kommande åren syns minskningen i antalet 0-åringar under 2010-talet. Enligt prognosen vänder antalet 0-åringar uppåt 2023. I sken av de här uppgifterna kommer antalet barn i daghemsåldern inte att överskrida dagens situation under cirka 8 år.

4.11 Tjänster som granskas på stadsnivå

4.11.1 Skiftesvård

Skiftesvård ordnas på följande kommunala enheter våren 2019: Tabell 2 Skiftesvård i Åbo

Dagvårdsenheten i Kaskisbacken, Kaskisgatan 7	Småbarnspedagogik dygnet runt under alla veckodagar
Dagvårdsenheten i Stationsområdet, Hantverkarregatan 20	Kvälls- och veckoslutsvård från måndag till söndag fram till kl. 22
Dagvårdsenheten i Kastu, Pyörämäkivägen 4	Kvälls- och veckoslutsvård från måndag till söndag fram till kl. 22

Sirkkala daghem och förskola	Kvälls-, morgon- och veckoslutsvård från måndag till söndag kl. 5:30–22:00.
Dagvårdsenheten vid Hintzagränden, Hintzagränden 4	Morgon- och kvällsvård från måndag till lördag 5–22
Dagvårdsenheten vid Muntersgatan, Muntersgatan 3 (Skiftesvården har flyttats till Kastu daghem, skiftesvården av barn i förskoleåldern fortsätter till sommaren 2019.)	Kvällsvård från måndag till fredag till kl. 22, dessutom morgonvård från kl. 5.30
Dagvårdsenheten i Hepokulta, Niitunniskavägen 1	Kvällsvård från måndag till fredag till kl. 22, dessutom morgonvård från kl. 5.30
Dagvårdsenheten i Harittu, Kymmenedalsgränden 4 (Skiftesvår-	Kvällsvård från måndag till fredag till kl. 22, dessutom morgonvård från kl. 6.00

Den svenskspråkiga skiftesvården ordnas på Sirkkala daghem och förskola: morgon-, kvälls- och veckoslutsvård 5:30–22:00.

Det svenskspråkiga området integrerade specialgrupp verkar på Skolgatans daghem. Inom förskoleundervisningen erbjuds en integrerad specialgrupp som verkar på Cygnaeus förskola. Den svenskspråkiga skiftesvården och den integrerade specialgruppen ordnar tjänsterna i hela Åboområdet.

Privat service:

Av de privata tjänsterna erbjuder Sateenkaarikoto Oy:s daghem Pääskynpesä på Tranbacksgatan 8 (Östra Centrum) skiftesvård måndag till söndag kl. 6–22.

Efterfrågan på skiftesvård har ökat explosionsartat i Åbo de senaste åren. Av tabellen nedan framgår hur efterfråga på tjänsterna har utvecklats. Dagens utrymmen svarar inte på efterfrågan.

År	Kommunal småbarns-pedagogik	Privat småbarnspedagogik	Tillväxt från föregående år
2014	333	0	-10,9%
2015	337	0	1,2%
2016	406	0	20,5%
2017	522	29	35,7%
2018	532	47	5,1%

Kastu daghem som inledde sin verksamhet i januari 2019 var ursprungligen planerat för tre grupper med skiftesvård. Det planerade antalet var dock inte tillräckligt och redan våren 2019 har man tvingats placera fler barn än planerat i Kastu för skiftesvård. Hösten 2019 kommer antalet barn som behöver skiftesvård på Kastu att öka ytterligen.

4.11.2 Språkdaghem

Inom den privata småbarnspedagogiken finns tre engelska daghem och flera språkberikade daghem.

Inom den kommunala småbarnspedagogiken ordnas svenskspråkig språkbadsverksamhet på Dagvårdsenheten i Gertrudsbacken för 5-åringar och barn i förskoleundervisningsåldern. Språkberikad förskoleundervisning på engelska ordnas

på Syvälahtos dagvårdsenhet, dagvårdsenheten i Kukola och på dagvårdsenheten i Harlax-Beckholmen samt på dagvårdsenheten vid Tomasbron. Engelskspråkig språkberikad småbarnspedagogik ordnas på Rektorsåkerns daghem vid Tomasbron. Spanskberikad småbarnspedagogik ordnas som klubbverksamhet vid dagvårdsenheten i Gertrudsbacken och på Dagvårdsenheten Rahjekatu.

I bilaga 4 presenteras alla språkdaghem och språkberikade daghem.

4.11.3 Småbarnspedagogik som baserar sig på alternativ pedagogik eller en särskild åskådning

Päiväkoti Pikku Tammi, steinerpedagogik 25 platser Päiväkoti

Karitsa, kristen åskådning 35 platser

Steinerskolans småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen, 12

4.12 Familjedagvård

På våren finns det 180 barn i kommunal familjedagvård runt om i staden och 46 familjedagvårdare som arbetar i sitt hem. Dessutom har det varierat funnits 1–3 trefamiljedagvårdargrupper. I trefamiljedagvården arbetar vårdaren hemma hos något eller några av barnen i trefamiljedagvård. Inom den kommunala småbarnspedagogiken finns inga gruppfamiljedaghem.

Våren 2019 deltar sammanlagt 260 barn i privat familjedagvård. Inom gruppfamiljedagvården finns det 100 barn. I dagsläget stöds familjedagvården och delvis även gruppfamiljedagvården med stöd för privat vård av barn, men från och med början av 2020 kommer det även en servicesedel parallellt med detta. Inom gruppfamiljedagvården används sedeln redan. Familjerna stöds även med stöd för privat vård för att anställa en vårdare till det egna hemmet.

Inom den kommunala och privata familjedagvården finns sammanlagt cirka 540 platser.

5 DAGHEMMENS SKICK OCH REPARATIONSBEHOV

5.1 Urplock ur vårens skol- och daghemsutredning

Stadens dagvård ordnas på 70 daghem. Av dessa är endast 16 byggda på 1990- eller 2000-talet. En stor del av daghemmen är byggda på 1970–80-talet och börjar därmed närma sig eller redan ligga i slutet av sin tekniska drifttid. Därmed finns det många behov av grundrenoveringar. Bland daghemmen finns det även en del byggnader som är från början av 1900-talet, eller till och med från 1800-talet. Dessa byggnader har redan genomgått en renovering och väntar på en ny omgång. Utmaningen i de flesta daghemsbyggnaderna är behovet av att minska på platsantalet på grund av otillräcklig ventilation. På de flesta daghem finns ett behov av att öka antalet vårdplatser, men detta är inte möjligt på grund av luftmängden. Bristen på uppdaterade uppgifter om luftmängden skapar utmaningar för dagsläget. Hösten 2019 är det tänkt att inleda en byggnadsspecifik lokalutredning där man närmare utvärderar de befintliga daghemsbyggnadernas maximala platsantal med beaktande av deras kvadratmeterantal och luftmängder.

År 2018 gjorde Lokalservicecentralen upp en 10 års långsiktig plan (LP) som utvärderar byggnadernas behov av renovering. Utvärderingarna baserar sig på underhållsingenjörernas kännedom om objekten, på objektens ålder, utvärderingen om deras tekniska skick och till vissa delar på konditionskartläggningar. En extern konditionskartläggning har inte utförts för alla byggnader. Till dessa delar kommer den långsiktiga planen att preciseras under det kommande året.

I den långsiktiga planen listas inte alla de minsta underhållsarbetena upp, utan i planen ingår i regel reparationer värda över 20 000 euro. Största delen av åtgärderna på listan är vid sidan av grundrenoveringarna förnyande av ytor i skolklasserna, förnyande av ytor i daghemsavdelningarna, fasad- och fönsterarbeten samt reparationer av ventilationen i både skolor och daghem.

Skol- och daghemsbyggnadernas sammanräknade reparationsskuld är 75,7 miljoner euro (31.12.2017). Byggnadernas genomsnittliga kalkylerade konditionsprocent är 68,2 procent. Variationsintervallen är dock vid. Konditionsprocenten är kvoten av byggnadens dagspris och pris som ny. Det år en nybyggnad står klar är byggnadens konditions-% 100 procent. I och med att byggnaden blir äldre och dagspriset minskar så illustrerar konditions-% byggnadens kondition. Då byggnadens konditions-% ligger mellan 75–100 procent anses byggnaden vara i ändamålsenligt skick för sin användning. Då byggnadens kondition sjunker under gränsen 75 procent börjar den ackumulera en reparationsskuld till ett omfattande eurobelopp. Reparationsskulden beskriver det belopp som behövs för att reparera byggnaden till målnivån 75 procent. En tabell med daghemsbyggnaderna reparationsskulder presenteras i bilaga 5.

Under de senaste tio åren har man investerat klart mindre i reparationen av daghem än i reparationen av skolor. Enligt den 10-åriga långsiktiga planen riktas olika reparationsåtgärder till daghemmen värda cirka 10 miljoner euro, en summa som inte beaktar grundläggande renoveringar eller små underhållsarbeten värda under 20 000 euro. Om man räknar med grundrenoveringsbehoven blir summan hela 30 miljoner euro.

I tabell 3 presenteras de årliga underhållsutgifterna för daghemmen de senaste åtta åren. Under de senaste två åren har utgifterna varit högre än tidigare år.

Tabell 3 Daghemmens underhållsutgifter 2010–2018

Daghemmens underhållsutgifter	
År	Genomförande kostnad
2010	1 304
2011	1 275
2012	1 355
2013	1 848
2014	1 776
2015	1 604
2016	1 998
2017	3 205
2018	3 426
genomsnitt	1 977

Lokalservicecentralens (tidigare Fastighetsaffärsverkets lokalservice) anslag riktade till skolornas och daghemmens underhållsarbeten låg på årsnivå i genomsnitt på 4,5 miljoner euro. Det finns ett klart behov av att höja den här summan. Det är alltså viktigt att man vid rätt tid lyfter upp lokaler på grundrenoveringslistan. Detta har varit utmanande de senaste åren. Då grundrenoveringarna dröjer ökar bl.a. inomhusluftens risker i lokalerna.

Bildningssektorns arbetsgrupp för inomhusluft har regelbundet behandlat utmaningar som gäller inomhusluften i skolor och daghem. Ofta beror åtminstone en del av problemen på ventilationen och otillräckliga luftmängder. I gamla byggnader har tekniken planerats med andra värden än vad bl.a. boendehälsan kräver idag trots att byggnadernas användningssyfte inte har ändrats. Även byggnadernas ålder och de fördröjda grundrenoveringarna syns i de här fallen.

5.2 Reparationer som enligt den långsiktiga planen infaller 2019–2022

Den grundläggande renoveringen av Niitunniskavägens daghem uppskattas vara så brådskande att den ska ske 2019–2020. Man har dock fattat beslut om att ersätta den grundläggande renoveringen med ett nybyggesprojekt som sker på tomten Tommilagatan 24. Byggandet av nybyggesprojektet inleds våren 2020.

Talikorpivägens daghem och Rätälägatans daghem har uppskattats vara grundrenoveringsobjekt 2020. Även grundrenoveringen av Talikorpivägen föreslås ersättas med ett nybyggesprojekt för att man samtidigt ska få de tilläggsplatser som behövs i området. En behovsutredning håller på att göras upp om lösningen och syftet är att den ska behandlas efter att nätlösningen godkänns. Projektets genomförande plan beror på planeringens nästa fas och på finansieringens tidtabell. På Rätälägatans daghem utförs nödvändiga reparationer men under småbarnspedagogiknätets granskningsperiod 2019–2022 beaktas platsen för ett nytt daghem i planläggningen som eventuellt i framtiden kunde ersätta Rätälägatan.

För år 2021 har man listat upp tre daghem som behöver genomgå en grundläggande renovering: daghemmet vid Kymmenedalsgränd 4 i Harittu, daghemmet vid Lasarettsgatan 1 i centrum samt daghemmet vid Parolastigen 9 i Runosbacken. Av dessa ingår daghemmet vid Lasarettsgatan i det mer omfattande daghemsprojektet inom Mars-kvarteret och reparationstidtabellen fastställs som den del av den helheten. Daghemmet vid Parolastigen ersätts i sin tur genom Runosbackens allaktivitetshusprojekt. Kymmenedalsgrändens daghem föreslås för grundrenovering.

Muntersgatans daghem i Runosbacken har fastställts för grundrenovering 2022. Även detta objekt ingår i allaktivitetshusprojektet i Runosbacken.

Daghemmet vid Vargängsgatan behöver också åtgärder på grundrenoveringsnivå, men dessa planeras utföras i delar 2019–2022.

5.3 Reparationer som föreslås för 2023–2027 i den långsiktiga planen

Även om småbarnspedagogiknätverket vi nu har för hand endast omfattar 2019–2022 är det även nödvändigt att lyfta fram behov som riktas mot följande granskningsperiod.

Enligt den långsiktiga planen behöver följande byggnader genomgå en grundläggande renovering 2023–2027:

- 2023–2024
 - Daghemmet på Hyrköisvägen 4 daghem, Perno
 - daghemmet på Påvegatan 15, Hallis
 - daghemmet på Hintzgränden 4, Kråkkärret
 - Piinokkagatan 4 daghem, Kråkkärret
 - Karris gata 4 daghem, Nättinummi
 - Observatoriegatan 4 daghem, Östra Centrum
- 2025
 - Annängsgatan 2 daghem, Hirvensalo
 - Kaerlagatan 16 daghem, Kaerla (ersättande nybyggesprojekt)
- 2026
 - Seikkogatan 4
- 2027
 - Arkeologgatan 9

Årtalsuppskattningarna är preliminära och ska preciseras i och med resultaten från nya konditionsutvärderingsrapporter. En del av grundrenoveringarna föreslås även ersättas med nybyggen.

6 SLUTSATSER OCH ÅTGÄRDSFÖRSLAG

6.1 Småbarnspedagogiknätverkets status och utvecklingsbehov på stadsnivå

Som allmän slutsats om läget inom Åbo småbarnspedagogiksnätverk kan man konstatera att nätet är relativt helt och enheternas placeringar relativt goda. I bilaga 6 visas var barnen i småbarnspedagogiskålder bor i förhållande till var de kommunala och privata daghemmen ligger.

I dagsläget var barnantalet på daghemmen (1/2019) 7 295 barn (kommunala och privata tjänster). Inom familjedagvården fanns 541 barn. Det finns idag områdesvisa skillnader i hur tillräckliga tjänsterna är i förhållande till efterfrågan. Det kommer att behövas nya daghem ifall stadens tillväxtmål realiserar och befolkningsprognoserna visar sig vara realistiska. Man bör hur som helst bevara den befintliga servicenivån och användningen av lokalerna ska säkerställas genom underhålls- och renoveringsarbeten i rätt tid. Till vissa delar är det mest ändamålsenligt att ersätta grundrenoveringsprojekten med nybyggen ifall dessa kan ge lokaler som bättre stöder verksamheten och mer optimala placeringlösningar.

Under 2020-talet har daghemsbyggnaderna betydande behov av reparationer och detta ska beaktas i budgetplaneringen. Under den omfattande konditionsutredningsrundan som inleds 2019 kommer det sannolikt att komma fram behov som man ännu inte kunnat förutse. Man kan sannolikt inte undvika evakueringsutrymmeslösningar.

Förslaget är att man under granskningsperioden 2019–2022 planerar en prioritering och närmare tidtabeller för de byggnader som ska grundrenoveras och vars behov i den långsiktiga planen beräknas infalla 2023–2024:

- Hyrköisvägen 4 daghem, Perno
- Påvegatan 15 daghem, Hallis
- Hintzagränden 4 daghem, Kråkkärret (kopplat till projektet med Kråkkärrets allaktivitetshus)
- Piinokkagatan 4 daghem, Kråkkärret (kopplat till projektet med Kråkkärrets allaktivitetshus)
- Karris gata 4 daghem, Nättinummi
- Observatoriegatan 4 daghem, Östra Centrum

Utvecklingen av småbarnspedagogikens nätverk borde fortsätta så att behovet av vårdplatser bedöms för hela staden enligt en prognos om deltagandegrad. Med deltagandegrad avses den procentandel av alla invånare i åldern 1–6 år som deltar i småbarnspedagogiktjänsterna. I dagsläget söker sig åldersklasserna till tjänsterna enligt följande (tabellens siffror från februari 2019):

Tabell 4 Deltagandegraden i småbarnspedagogiken (1–6-åringar)

Finsk- och svenskspråkig sammanlagt	
Ålder	deltagande grad %
1	40
2	67
3	84
4	89
5	93
6	97

I dagsläget är den genomsnittliga deltagande graden 78 procent. Den allmänna sysselsättningen förväntas förbättras något, så deltagandegraden uppskattas vara 80 procent under granskningsperioden 2019–2022.

Enligt undervisnings- och kulturministeriet vill man främja barnens deltagande i småbarnspedagogiken eftersom forskningen visar att en småbarnspedagogik av god kvalitet har en positiv inverkan på barnets tillväxt, utveckling och inläring. Småbarnspedagogiken jämnar ut utgångsläget för barn med olika hembakgrunder och har en förebyggande inverkan på utslagning. I Finland är barnens deltagandegrad i småbarnspedagogik lägre än till exempel i alla de övriga nordiska länderna.

OECD:s färskaste publikation *Education at a Glance* behandlade deltagandet i småbarnspedagogiken. I Finland ökade deltagandet i småbarnspedagogiken märkbart 2005–2016. Finland har dock aldrig tagit igen skillnaden mot OECD-genomsnittet, eftersom deltagandet samtidigt även ökat i andra länder.

När det gäller de yngsta barnens deltagande i småbarnspedagogiken finns det just inga skillnader mellan Finland och OECD-genomsnittet. AV barn under tre år deltar 30 procent i småbarnspedagogiken vilket bara är 4 procentenheter under OECD-genomsnittet. Skillnaden ökar vid treårsåldern och är som störst 11 procentenheter för femåringar, av dessa deltar 84 procent i småbarnspedagogiken i Finland medan OECD-genomsnittet är 95 procent. Skillnaden försvinner vid sexåringarna eftersom nästan hela åldersklassen deltar i förskoleundervisningen.

Familjens inkomstnivå och mammans utbildningsbakgrund påverkar deltagande i de flesta länderna. Barn från välbärgade familjer deltar med större sannolikhet i småbarnspedagogiken. Familjebakgrunden spelar en roll även i Finland, dock i mindre utsträckning än i OECD-området i genomsnitt.

I tabellen visas de serviceområdesspecifika prognoserna för hur barnantalet utvecklas innan 2025 och 2030. Om prognosen förverkligas och barnens deltagandegrad i småbarnspedagogik är 80 procent kan man grovt uppskatta att det behövs cirka 440 nya vårdplatser innan 2025. De kommunala projekten som genomförs under granskningsperioden 2019–2022 ökar på antalet vårdplatser med cirka 80 platser. Efter detta kommer Mars-kvarterets daghem, Skansens daghem och Talikorpivågens daghem som alla håller på att planeras att ge de resterande platserna.

Tabell 5 Tillväxtprognosen för barn i småbarnspedagogikåldern 2025–2030

	Realiserat barnantal på kommunala daghem 1/2019	Realiserat barnantal på privata daghem 1/2019	Barnantalet i området (utfall 2018)	Tillväxtprognos för antalet barn i småbarnspedagogikområdet 2025	Kalkylerat behov av nya platser, uppskattning	Tillväxtprognos för antalet barn i småbarnspedagogikområdet 2030	Kalkylerat behov av nya platser, uppskattning
Skansen-Uittamo	701	332	1498	48	38	201,6	161
Hirvensalo-Kaksikerta	428	149	1121	-72	-58	-8,1	-6
Centrum	1053	533	2104	509	407	933,3	747
Pansio-Jyrkkälä	356	65	707	-99	-79	-54,9	-44
Nummisbacken-Hallis	515	323	1456	146	117	443,7	355
Kräkkärret-Laustis	751	252	1748	-301	-240	-271,8	-217
Västra Centrum	484	431	1532	157	125	484,2	387
Runosbacken-Raunistula	325	88	900	202	161	261,9	210
S:t Marie-Patis	429	80	833	-37	-30	6,3	5
	5042	2253	11899	552	441	1996	1597

I bilaga 7 presenteras de områdesspecifika befolkningsprognoserna för barn i åldern 0–6 år.

Skiftesvården har en bristfällig situation i hela staden. Efterfrågan kan inte besvaras med de nuvarande lokalerna. Detta gäller både finsk- och svenskspråkiga tjänster. Det är viktigt att lokalerna där skiftesvård, och särskilt dygnetruntvård, ordnas ligger invid goda förbindelser och att verksamheten placeras till ett par ställen för att verksamheten ska vara effektiv.

I samband med nätverksgranskningen har en utmaning visat sig vara förskoleundervisningens utrymmen och deras osäkra placering. För dessa föreslås att förskoleundervisningens primära placering i fortsättningen är i en skola. I gamla objekt ska detta i mån av möjlighet efterföljas så att morgon- och eftermiddagsverksamheten inte äventyras.

Småbarnspedagogiknätverket innehåller daghem av flera olika storlekar. Enligt stadens strategiska linjer ska de nya enheterna planeras med cirka 140 platser eller mer. Särskilt för små enheters del vore det ändamålsenligt att granska möjligheten att ansluta dem till större helheter i samband med kommande lokalitetsprojekt.

En iakttagelse i arbetet med nätverket har även varit separationen av den finskspråkiga och svenskspråkiga småbarnspedagogiken i egna daghem. I framtiden börjar man även planera gemensamma projekt för den finskspråkiga och svenskspråkiga småbarnspedagogiken.

För daghemslokalernas dimensionerings del föreslås att de nya daghemmen byggs enligt gällande lags maximala relationstal. I befintliga lokaler tillämpas detta enligt det som lokalerna och luftmängderna möjliggör. Enligt det nya regeringsprogrammet är dimensioneringen högst 21 barn/grupp.

Med tanke på optimeringen av småbarnspedagogiksnätverket under granskningsperioden 2019–2022 ämnar man inleda nya behovsutrednings- och projektplaneringsprocesser och utvärdera om en del objekt bör slopas eller omorganiseras.

Behovsutredningen och projektplaneringsprocessen för följande objekt inleds:

- Slottsstadens allaktivitetshus
- Kråkkärrets allaktivitetshus
- Nybyggesprojekt som ersätter daghemmet vid Kaerlavägen
- Byggnad som ersätter Wäinö Aaltosen koulus baracker
- Lokalitetslösning för förskoleundervisningen i Hepokulta (Västra Centrum)
- En ersättande lokal för Skolgatans finskspråkiga daghem (Rosenkvarteret)
- Mariegatans tilläggsbyggnad

För nybyggesprojektens del inleds en utredning om det är motiverat att själv låta bygga eller hyra in nybyggesbyggnaderna.

Via nätverkets helhetsarrangemang granskas objekt som eventuellt slopas enligt följande:

- Färjkarlsgatans daghem slopas under nätverksutredningens granskningsperiod 2019–2022.
- Möjligheten att slopa en av Jäkärläs hyrda objekt utreds enligt den godkända behovsutredningen, men tidigare än planerat. Detta möjliggörs ifall förskoleundervisningsgrupperna kan placeras på skolan.

Under granskningsperioden 2019–2020 föreslås inte att man avstår från andra objekt, men innan 2025 blir det sannolikt aktuellt att granska en optimering av nätverket även genom att eventuellt slopa byggnader. Stadens områdesutveckling spelar här en roll. Idag prognostiseras tillväxt i vissa områden och en minskning i andra områden (tabell 5).

6.2 Områdesspecifika åtgärdsförslag

6.2.1 Centrum

Barnantalet i Västra Centrum är enligt prognoserna ökande: 148 nya barn 2022, 347 nya barn 2025. Områdets daghem är fullsatta och skiftesvärden tar upp platser för barnen i området. Det behövs fler vårdplatser i centrum. Om vårdplatser erbjuds 80 procent av alla nya 0–6-åringar borde det finnas 278 nya vårdplatser varav 194 kommunala platser. **Behovet föreslås lösas genom dagvårdprojektet i Mars-kvarteret.** Dimensioneringen av Mars-kvarteret borde enligt behovsutredningen vara 240 platser.

Dessutom påverkas behovet i västra delen av centrum planläggningen och byggandet i Slottsstaden. Grovt uppskattat behövs tjänsterna i området inom 5–10 år. I delgeneralplanen är målet för området 15 000 nya invånare innan 2050 (4 400 invånare som mål i Hertigshörnens planområde, 3 500 invånare i Kirstiparken). Hittills har det flyttat cirka 800 nya invånare till Slottsstadens område. I Hertigshörnet finns en tomt reserverad för ett daghem för kommande behov. I området kommer eventuellt ett privat daghem att öppna med snabbare tidtabell. **Som slutsats kan konstateras att man i Slottsstadens område utan dröjsmål bör inleda planeringen av ett allaktivitetshus och beakta detta behov i planläggningen.**

Skolgatans daghem behöver genomgå en grundläggande renovering inom de närmaste åren. Det är dock tänkt att lokalerna ersätts i samband med Rosenkvarterets projekt. Tidtabellen för genomförandet är ännu osäker.

Evakueringsutrymmeslösningarna som är kopplade till centrumområdets projekt har en minskande effekt på områdets antal vårdplatser fram till cirka mitten av 2020-talet. Efter detta bildas nya platser om Mars-kvarterets daghem blir av.

Befolkningsökningen i Östra Centrum är mer måttlig men antalet barn verkar inte vara på nedgång. De befintliga daghemmen, Garvargården och Rektorsåkern, ska bevaras men nya objekt behövs inte för den finskspråkiga småbarnspedagogiken.

6.2.2 Hirvensalo-Kakskerta

De kommunala vårdplatserna i området är fullsatta men det finns ingen kö. Det finns en del lediga platser på de privata daghemmen. Med den nuvarande befolkningsmängden finns det inga behov av att öka på daghemskapaciteten. Situationen förändras om man tvingas avstå från befintliga byggnader eller om befolkningsantalet ökar.

Förundervisningens läge är mer utmanande på öarna. Förundervisningsgruppen vid Wäinö Aaltosen koulu är placerad i en tillfällig barack. I de tillfälliga utrymmena ligger även skolklasser eftersom man tvingats avstå från en av byggnaderna i skolans område. **Denna s.k. Ylikylä-byggnaden bör ersättas med en ny och i det här sambandet är det även bra att säkerställa lämpliga utrymmen förskoleundervisningen.**

Färjkarlsgatans daghem i området ligger mycket nära slutet av sin tekniska driftålder. En grundrenovering av byggnaden anses inte vara en ändamålsenligt investering eftersom man inte får utrymmen som motsvarar de nuvarande kraven och enheten är mycket liten. **Förslaget är att avstå från lokalerna på Färjkarlsgatan under granskningsperioden 2019–2022.** De platser som försvinner kan ersättas till exempel med en ny grupp i Moikois. Det behov som försvinner kan beaktas även i gården vid Wäinö Aaltosen koulu i samband med Ylikylä-projektet.

6.2.3 Skansen-Uittamo

Platsantalet i området är tillräckligt i nuläget men det finns ingen överlopps kapacitet. Elementbyggnaden på Kvarnbacksvägen som skaffats som evakueringsutrymme står även tillgänglig, och byggnaden kommer att behövas även i fortsättningen. Två av områdets daghem kommer att behöva grundrenoveras i början av 2020-talet. Dessa är daghemmen på Rätälägatan 20 och Kymmenedalsgränden 4. Utrymmena på Rätälägatan ägs via aktieägarskap och Kymmenedalsgränden är stadens egna byggnad. **För daghemmet på Rätälägatans del förbereder man sig på att planläggningen kan möjliggöra en eventuell flytt av verksamheten till ett nybygge på längre sikt. Innan eventuella nybyggesprojekt måste lokaliteten dock repareras. Dessutom bör daghemmet på Vargängsgatan repareras både med tanke på tekniska men särskilt funktionella synvinklar.**

Inom området finns stora planprojekt anhängiggjorda vilket kommer att ge möjligheter till betydande tillägsbyggande. Dessa objekt är Skansen, Peltola (stadens trädgård) och Rönnudden (Heikkiläs kasern). Servicebehovet i Peltola och Heikkiläs kasernområde konkretiseras sannolikt inte ännu under granskningsperioden 2019–2022, men det kommer att behövas nya vårdplatser i området på lång sikt. Inom Heikkiläs kasernområde kunde man kartlägga möjligheten att vidareförädla befintliga byggnader till skolor och daghem. **För Skansens del pågår redan en projektplanering av ett allaktivitetshus där ett kommunalt daghem ingår. Projektet skulle ge cirka 168 nya vårdplatser.**

6.2.4 Kråkkärret-Laustis

I Kråkkärret är befolkningsantalet rätt stabilt och visar en liten minskning. Däremot har sysselsättningen i området förbättrats vilket syns i ökad efterfrågan på service. Områdets småbarnspedagogikplatser

är i dagsläget fullsatta. Det finns 6 daghem i området som nästan alla byggts i 80-talets skifte och kommer att behöva grundrenoveras de kommande åren. Daghemmet på Koukkarigatan tvingas stänga redan hösten 2019. Även Varissuon koulu väntar på en grundläggande renovering.

I stället för att grundrenovera alla byggnader föreslås att områdets tjänster samlas i allaktivitetshuset. **Allaktivitetshusets behovsutredning och projektplaneringsprocess borde inledas utan dröjsmål.** Utgångsläget kan anses vara att cirka 200 småbarnspedagogikplatser ska placeras i allaktivitetshuset vilket skulle leda till att tre daghem i området ska grundrenoveras. Daghemmet vid Hintzagränden bevaras på sin nuvarande plats för de övriga objektens del kan man vid behovsutredningen göra en närmare utvärdering av vilka enheter som ersätts med nya utrymmen i allaktivitetshuset.

Inom Laustisområdet är alla platser fullsatta för närvarande, men befolkningsprognosen visar en liten minskning i antalet 0–6-åringar i området. Förskoleundervisningen ligger i skolbyggnaden och det är även planerat att den ska ligga där i fortsättningen. Detta beaktas i behovsutredningen av Lausteen koulun ersättande utrymmen. Inga åtgärdsförslag riktas till området under granskningsperioden 2019–2022.

Inom Svalbergaområdet är situationen den samma: vårdplatserna är fullsatta men tillräckliga. Inom Svalbergabrinkens planområde håller ny bosättning på att byggas, men den verkar för närvarande inte ha någon stor inverkan på antalet 0–6-åringar. Inga åtgärdsförslag riktas till området under granskningsperioden 2019–2022. Om det uppstår behov för fler platser möjliggör det nya planområdet vid Fasangatan ett litet daghem, eventuellt som privata sektorns projekt.

6.2.5 Nummisbacken-Hallis

Inom hela serviceområdet syns en liten befolkningstillväxt som koncentrerar sig till Studentbyn, Räntämäki och Österås. Det nya daghemmet som står klart vid Viinamäkigatan 2020 har fler platser än det nuvarande daghemmet och underlättar därmed läget både i Österås och i Hansängen. Även efter detta behövs extra platser i riktning mot Kohmo, men det behövs inte ens en hel ny daghemsgrupp. Inga ändringsbehov riktas mot Kurala.

Vid Hagsgatan har planprojektet "Hörnet av Ekvägen" inletts där även utrymmen avsedda för daghem förverkligas i liten skala. I de här skedet tar man inte ställning till vem som verkställer det lilla daghemmet i planområdet.

Inom Hallis är platsantalet tillräckligt i dagsläget men de ligger utspridda, vilket är något opraktiskt. Målsättningen är att slopa lokalerna i höghuset på Påvegatan och att ersätta den försvinnande kapaciteten i samband med den grundläggande renoveringen av Påvegatans daghem. Detta ligger utanför granskningsperioden 2019–2020.

I Räntämäki ligger två små daghem. Inom området har Korois-triangeln plan anhängiggjorts som vid sin realisering kommer att öka på antalet bosättning i området. I dagsläget anses det vara mest ändamålsenligt att samla områdets småbarnspedagogiktjänster i en större enhet och avstå från de befintliga byggnaderna. Detta behov konkretiseras dock inte under granskningsperioden 2019–2022.

6.2.6 Runosbacken-Raunistula

I Runosbacken är situationen i antalet 0–6-åringar rätt stabil under de närmaste åren. Allaktivitetshuset ersätter de två daghemmens befintliga platser men ökar inte kapaciteten. Då förskoleundervisningen flyttas till Lyseos skolbyggnad är dagvårdens platsantal tillräckligt. Om situationen i området förändras kan man även där förlita sig på privat service. Det finns ännu ingen sådan i området.

Däremot prognostiseras en större ökning i antalet barn i Karela. **Förslaget är att daghemmet vid Kaerlavägen ersätts med en ny, större enhet. Behovsutredningen och projektplanen ska göras upp under granskningsperioden 2019–2022 och projektet planläggs till ungefär 2025.** Enligt den nuvarande befolkningsprognosen behövs det sammanlagt

cirka 160 nya platser i området, men en del kan vara privata tjänster. I samband med projektet vid Kaerlavägen borde man sträva efter en ökning på cirka fyra grupper. Till Palntagatan kommer ett nytt privat daghem hösten 2019 med platser för cirka tre grupper.

Under granskningsperioden 2019–2022 strävar man efter att med interna arrangemang i de befintliga utrymmena underlätta platssituationen i Kaerla. Vi utreder möjligheten att omorganisera utrymmena och funktionerna vid Käsämäen koulu på så sätt att förskoleundervisningen kan få mer utrymme på skolan. Detta frigör kapacitet på daghemmet för de mindre barnen.

6.2.7 Västra Centrum

Antalet 0–6-åringar i Suikkilaområdet kommer att öka och därmed finns det ett behov av att förstora daghemmet och skolan. Antalet 0–6-åringar i Suikkilaområdet förväntas öka med 96 barn innan 2025. **En behovsutredning håller på att förberedas om Talikorpivägens daghem samt Suikkilan koulu och Teräsrautelan koulu. Målet är att ta upp behovsutredningen för behandling genast efter nätverksutredningen. Utgångspunkten i projektet borde vara rivandet av Talikorpivägen och en nybyggnad i dess ställe samt en rivning av delar av Suikkila skolbyggnad och en nybyggnad i dess ställe.** Till Suikkilas enhet koncentreras förskoleundervisningen, årskurserna 1–3 och till Teräsrautela förläggs årskurserna 4–6. Efter ändringen vore det mest ändamålsenligt att Lilja-laaksos förskoleelever hänvisas till Hepokulta.

I Hepokulta är utmaningen att förskoleundervisningsplatserna har en splittrad placering. Målet borde vara att koncentrera funktionerna till omgivningen vid Hepokullan koulu. Detta förutsätter tilläggsbyggande på skolans tomt. På tomten finns det utrymme och oanvänd byggrätt. I samband med detta vore det möjligt att slopa användningen av ungdomslokalen för förskoleundervisningen. **Under granskningsperioden 2019–2022 borde man göra upp behovs- och projektplanerna för detta.**

I Nättinummi ligger daghemmen vid Karris gata och Smidesgränden. I dagsläget är platssituationen utmanande men prognoserna visar en minskning i antalet 0–6-åringar de kommande åren. Karris gata ligger med på listan över renoveringsobjekt och målet är att detta ska ske 2023. Inga mer omfattande åtgärder föreslås för Smidesgränden utan byggnaden hålls användbar. På längre sikt är det möjligt att i samband med Västcentrums utvecklingsplaner undersöka behovet hos områdets småbarnspedagogiktjänster närmare.

I Pukkilaområdet pågår en planeändringsprocess som strävar efter cirka 3 000 nya invånare i området. Om byggandet sker i den här volymen behöver området ett helt nytt daghem och ett lågstadium med förskoleundervisning. I planläggningen krävs förberedelser för dessa behov, men dimensionerna fastställs närmare i samband med behovsutredningen.

6.2.8 Pansio-Jyrkkälä

I området Perno-Pansio är vårdplatserna helt fullsatta. Dagens situation måste åtminstone bevaras men det behövs även lite ny kapacitet. **Det pågår en behovsutredning av allaktivitetshuset i Pansio där man räknar med två nya grupper. Hyrköisvägens daghem måste grundrenoveras cirka 2023.**

Enligt befolkningsprognosen är antalet 0–6-åringar en aning nedåtgående i området. Efterfrågan på tjänster har dock ökat vilket gör att behovet av vårdplatser är rätt stabilt i området. I Pansio-Perno finns det i dagsläget inga privata småbarnspedagogiktjänster. Om platssituationen blir stramare i området kunde en liten privat enhet fylla behovet.

6.2.9 S:t Marie-Patis

I Jäkärälä är vårdplatssituationen lämplig. I området finns det två planläggningsområden för egenhemshusbyggande: Koskennurmiområdet och Kaila. Det framskrider långsamt och även byggandet i framtiden kommer att ske i långsam takt så det finns ingen press på att höja servicenivån. **En behovsutredning har utförts för daghemmen i Jäkärälä och utredningens lösning borde även tas upp som utgångsläget för utvecklingen av nätverket.**

- I första skedet ersätter nybyggen utrymmena för Kärrtorpsgrändens, Jäkärälä parkgatas och Lampolagatans daghem och man avstår från dessa daghemsbyggnader. Som placering föreslås närheten av Arkeologgatans daghem i nuvarande S:t Marie servicecenter. Dimensioneringen är 80 platser ifall förskoleundervisningen (40 platser) kan placeras i skolan.- Denna möjlighet utreds omedelbart men till övriga delar infaller lösningarna inte under granskningsperioden 2019–2022.
- Det andra skedet genomförs då planändringen i Kaila har fastställts och man börjar bygga i området. Nybyggnaden kan uppföras på tomten där Kärrtorpsgrändens daghem ligger idag vilket betjänar de östra områdena i Jäkärälä. Daghemmets dimensionering beror på planläggningen och byggandet.

Vårdplatserna i Patis är i dagsläget fullsatta. Antalet barn är något nedåtgående men i dagsläget kan man inte avstå från någondera av daghemmen. Inga åtgärdsförslag riktas till området.

I Moisio ligger småbarnspedagogikverksamheten i allaktivitetshuset i Övre S:t Marie och i daghemmet på Halikkogatan. På Halikkogatan finns även en förskoleundervisningsgrupp som vid behov även kan flyttas till Moisio koulu. Detta som en reaktion på eventuella plötsliga platsbehov. Inga omedelbara åtgärdsförslag föreslås för området eftersom områdets befolkningsprognos inte visar någon ökning just nu. Det är dock skäl att aktivt följa upp hur området utvecklar sig eftersom allaktivitetshuset som byggs i området kan öka dess attraktionskraft.

6.2.10 Det svenskspråkiga serviceområdet

På hela stadens nivå kan ingen ökning synas i antalet 0–6-åriga barn de kommande åtta åren, tvärtom verkar siffran gå nedåt något. Efter 2027 kan situationen vända uppåt. Detta innebär att inga nya platser behövs innan 2027. Detta antagande beaktar dock inte den tvååriga förskoleundervisningen som ligger i horisonten eller det faktum att kunder bosatta på andra orter söker sig till tjänsterna.

I dagsläget är vårdplatssituationen dock något bristfällig och det behövs åtgärder för att lösa utrymmesutmaningarna. För skiftesvården del är situationen särskilt svag.

Daghemmet vid Skolgatan 10 är kopplat till utvecklingen av Rosenkvarteret och kommer att rivras då projektet genomförs. Man har redan fattat beslut om att **verksamheten flyttar till det nya daghemmet som byggs på tomten Sofiegatan 7 då det står klart (2021)**. I samband med detta får man två nya grupper och även möjligheter för svenskspråkig skiftesvård. Användningen av lokalerna på Skolgatan kan vid behov användas som evakueringslokaler innan projektet Rosenkvarteren inleds, men detta måste ännu granskas med tanke på lokalernas kondition.

I Studentbyn kommer eventuellt **byggprojektet ”Kylänkulma” inledas av Turun Ylioppilaskyläsäätiö** under granskningsperioden 2019–2022. **Ifall detta blir av behövs ersättande utrymmen för Kuratorstogens daghem. Man har gjort upp en behovsutredning om detta som slår fast att det behövs ett daghem med 105 platser.** Målet är att ersättande utrymmen skapas som en del av Kylänkulma-projektet. Som ett alternativ kan man även granska placeringen av ersättande lokaler närmare centrum dit man även övrigt försökt koncentrera de svenskspråkiga tjänsterna. Inom Studentbyns område syns även ett behov av finskspråkiga småbarnspedagogiktjänster så den kommande lokalitetslösningen kunde vid behov betjäna båda språkgrupperna.

Lokalerna på daghemmet vid Observatoriegatan 4 håller på att närma sig ett behov av grundläggande renovering (cirka 2023). Istället för att reparera de nuvarande utrymmena har man dock börjat diskutera ersättandet av byggnaden med ett nybyggesprojekt.

Projektet kan inte ske på den nuvarande platsen eftersom byggnaderna är skyddade. En eventuell lämplig plats kunde till exempel ligga i Österås som håller på att utvecklas. Dessutom kunde tomten vid Kupittaaan koulu på Syrengården vara ett möjligt ställe för ett daghem i framtiden. Även den här platsen kunde granskas med tanke på placeringen av finsk- och svenskspråkiga tjänster under samma tak.

Braheskolan i Uittamo är den nyaste lokalen som erbjuder svenskspråkig service. I dagsläget är den så fullsatt att det akut behövs nya lokaler för småbarnspedagogiken i området. Nämnden för fostran och undervisning har fattat beslut om att hyra en daghemslokal för 30 barn i Hirvensalo från och med den 1 augusti 2019.

Cygnæus förskoleundervisning ligger från och med hösten 2018 tillfälligt i Aningaigatans yrkesinstitut eftersom det inte längre finns några utrymmen att utnyttja i Cygnæus skolbyggnad. På längre sikt är tanken att bygga en tilläggsbyggnad granne med Cygnæus skola som betjänar både den svenskspråkiga och den finskspråkiga undervisningens behov samt förskoleundervisningen. Under granskningsperioden **2019–2022 ska en behovsutredning och ett projektplaneringsprojekt** inledas.

7 KOSTNADSEFFEKTER

Kostnaderna som gäller småbarnspedagogiknätverket under granskningsperioden 2019–2022 består av nya investeringar samt av renoveringar i projekt som redan har en behovsutredning eller en projektplan. Utöver investeringar i lokaler kommer även personalökningen att ge kostnadseffekter (det behov som orsakas av de nya vårdplatserna).

För lokalitetsprojektens del är kostnadsnivåerna följande

- Daghemmet vid Viinamäkigatan: 6,97 miljoner euro (bekräftat)
- Projekt som ersätter daghemmet vid Niitunniskavägen; Tommilagatans nya daghem; 6,17 miljoner euro (bekräftat)
- Runosbackens allaktivitetshus (uppskattning av småbarnspedagogikens andel): cirka 9 miljoner euro (inte bekräftat, projektplaneringens uppskattning)
- Grundläggande renovering av Kymmenedalsgrändens daghem: 2 miljoner euro (inte bekräftat)
- Ändringar av Lyceets skolhus för förskoleundervisningens behov: 331 000 euro (listan små investeringar)
- Reparationer av Vargängsgatans daghem: 750 000 euro (inte bekräftat)
- Sammanlagt cirka 25 miljoner euro.
- Dessutom är årshyran för Sofiegatans nya daghem som genomförs som ett hyresprojekt cirka 460 000 euro/år. Sofiegatans nya daghem ersätter det svenskspråkiga daghemmet på Skolgatan 10.

Genom projekten kan man utveckla och sälja markegendom vilket kan ge avkastning. Försäljningen av daghemstomten och byggnaden på Nitunniskavägen ger 870 000 euro. Försäljningsintäkterna av de tomter som blir lediga i och med Runosbackens allaktivitetshus uppskattas i behovskartläggningen vara cirka 2–3,5 miljoner euro. Summan preciseras under utvecklingen av projektet. Slopandet av daghemmet på Färjkarlsgatan ger besparingar på cirka 1 miljon euro i reparationer och i samband med bildningssektorns förra servicenätverksgranskning har avkastningen vid försäljningen av byggnaden uppskattats vara cirka 600 000 euro. Ovan nämnda intäkter är sammanlagt cirka 5 miljoner euro. Årshyran för det lilla daghemmet i Jäkärälä är cirka 50 000 euro så inga större besparingar i hyresutgifterna nås.

Personalutgifterna för objekten ovan kommer att vara cirka 3,7 miljoner euro, men eftersom det dock i huvudsak är frågan om ersättande projekt är ökningen i personalkostnaderna cirka 0,7 miljoner euro.

I daghemsbyggnadernas långsiktiga plan för 2019–2022 är underhållsbehovet cirka 5,4 miljoner euro. I summan ingår inte grundreparationer. En del av de åtgärder som behövs ska riktas in så att de görs via det så kallade programmet för små investeringar.

Staden har inlett en konditionsundersökningsrunda för skolorna och daghemmen. Syftet är att under rundan kartlägga i vilket skick alla skolor och daghem är. Kostnaderna för konditionsundersökningen har uppskattats vara sammanlagt cirka 1,1 miljoner euro 2019–2021. Man måste även kunna reagera på de åtgärder som konditionsundersökningen visar, så i framtiden borde man höja på underhållets anslag.

Då vi granskar småbarnspedagogiknätverkets kostnader på längre sikt går det inte i det här skedet att göra några riktigt exakta prognoser. I utvärderingen av kostnadsnivån kan vi använda exempelvis de genomsnittliga investeringskostnaderna per vårdplats. Den genomsnittliga investeringskostnaden per vårdplats för daghemsprojekt som genomförs 2019–2022 uppskattas vara cirka 34 000 euro (utifrån projektplanernas siffror). Enligt befolkningsprognoserna är behovet på nya vårdplatser enligt stadens tillväxt uppskattningsvis 440 platser innan 2025 och 1 500 platser innan 2030. Om prognoserna realiserar och det ökade behovet av vårdplatser täcks med nya projekt bör man reservera cirka 15 miljoner euro för investeringar i daghem innan 2025 och sedan med nästan 40 miljoner mer innan 2030. I det här skedet är dock särskilt prognosen som sträcker sig till 2030 endast riktigvande.

Även för personalkostnadernas del kan man granska uppskattningarna som sträcker sig till 2030 på en mycket teoretisk nivå. I Kuusikorapporten har personalkostnaderna i Åbo beräknats vara 7 743 euro/kalkylerat barn. Utifrån detta ökar personalkostnaderna i Åbo med cirka 8–9 miljoner euro innan 2030 ifall det ovan presenterade antalet nya vårdplatser uppfylls.

Ovan nämnda långsiktiga kostnader har uppskattats så att alla tjänster ordnas genom att öka på de kommunala daghemmens tjänster. Om en del av tjänsterna skaffas av privata serviceproducenter ändrar detta kostnadsstrukturen och minskar de egna byggnadsinvesteringarna.

